

PRIMĀTU KĀRTAS PRIMATES SISTEMĀTIKA

The Natural World of Wild Primates,

Sugu sistemātiskais saraksts apstiprināts *the International Union for Conservation of Nature (IUCN)*

Saraksts pieņemts LZA TK sēdē 9.06.2009, lēmums Nr. 83

Apstiprināts 21.12.2009.

Saraksts papildināts LZA TK sēdē 15.03.2011., protokols Nr. 2/1104.

Jaunās sugas iezīmētas ar indeksu¹⁰.

TAKSO- NI	LATĪŅU VAL.	LATVIEŠU VAL.	KRIEVU VAL.	ANĢĻU VAL.	PIEZĪMES
apakš- kārtā	Prosimiae	Puspērtiķi	Полубезьяны	Prosimians	Izņemot tarsiju dzimtu, mūsdienās šīs apakškārtas puspērtiķi ir ierindoti slapjdeguna pērtiķu grupā – <i>Strepsirhini</i> . Pēc pazīmju kompleksa šie dzīvnieki atrodas uz robežas starp kukaiņēdājiem un pērtiķiem. Tas izpaužas uzvedībā, uzbūvē u.c.
dzimta	Cheirogaleidae	Peļlemuri un pundurlemuri	Хирогалиновые	Dwarf and Mouse lemurs	
apakšdz.	Cheirogalinae	Peļlemuri un pundurlemuri	Хирогалиновые	Dwarf and Mouse lemurs	

ģints	<i>Microcebus</i>	Peļlemuri	Микроцебусы или мышинные лемуры	Mouse lemurs	Mazi lemuri ar iegareniem pēdas kauliem. Pārvietojas lēcieniem.
sugas	- <i>berthae</i>	Bertas peļlemurs	Бертов мышиный лемур	Berthe's mouse lemur	Nosaukts Madagaskaras zooloģes Bertas vārdā.
	- <i>murinus</i>	pelēkais peļlemurs	серый мышиный лемур	Graymouse lemur	
	- <i>coquereli (mirza)</i>	Kokerela peļlemurs	микроцебус Кокьюрела	Coquerel's mouse lemur	Nosaukts franču zooloģa Šarla Kokerela (<i>Coquerel</i>) vārdā.
	- <i>rufus</i>	rudais peļlemurs	красноватый мышиный лемур	Russet mouse lemur	
	- <i>griseorufus</i>	pelēkrudais peļlemurs	серо-бурый мышиный лемур		
	- <i>myoxinus</i>	sīkais peļlemurs	карликовый мышиный лемур	Pygmy mouse lemur	Mazākais peļlemurs, kas sver ~30 gr.
	- <i>ravelobensis</i>	Ravelobes peļlemurs	равелобенский мышиный лемур	Golden-brown mouse lemur	Nosaukums pēc Ravelobes ezera (<i>Ravelobe</i>) Madagaskarā.
	- <i>sambiranensis</i>	Sambirano peļlemurs	самбиранский мышиный лемур	Sambirano mouse lemur	Nosaukts pēc <i>Sambirano</i> upes Madagaskarā.
	- <i>tavaratra</i>	ziemeļu peļlemurs	северный мышиный лемур	Northern rufous mouse lemur	
ģints	<i>Cheirogaleus</i>	Pundurlemuri	Хирогаље или карликовые лемуры	Dwarf lemurs	Ļoti mazi, žurkas lieluma primāti.
sugas	- <i>adipicaudatus</i>	garastes pundurlemurs	длиннохвостый карликовый лемур	Long-tailed dwarf lemur	
	- <i>crossley</i>	Kroslija pundurlemurs	карликовый лемур Кросслея	Crossly's dwarf lemur	Nosaukts zooloģa Kroslija (<i>Crossly</i>) vārdā.
	- <i>major</i>	lielais pundurlemurs	большой карликовый лемур	Greater dwarf lemur	
	- <i>medius</i>	vidējais pundurlemurs	средний карликовый (толстохвостый) лемур	Fat-tailed dwarf lemur	
	- <i>minusculus</i>	mazais pundurlemurs	малый серый карликовый лемур	Small Iron-grey dwarf lemur	
	- <i>ravus</i>	pelēkais pundurlemurs	лемур большой серый карликовый	Large Iron-grey dwarf lemur	
	- <i>sibreei</i>	Saibrija pundurlemurs	карликовый лемур Сибрея	Sibree's dwarf lemur	Nosaukts .zooloģa Džeimsa Saibrija vārdā (<i>James Sibree</i>).

ģints	<i>Allocebus</i>	Pušķausu pundurlemuri	Аллоцебус	Hairy-eared dwarf lemur	Šīs ģints raksturīgākā pazīme ir kupls apmatojums pie ausīm jeb “ausu pušķi”.
sugas	- <i>trichotis</i>	pušķausu pundurlemurs	карликовый лемур с лохматыми ушами	Hairy-eared dwarf lemur	
apakšdz.	Phanerinae	Dakšsvītru lemuri	Фанеры	Phaner	Nosaukums dots pēc dakšveida svītras uz galvas.
ģints	<i>Phaner</i>	Dakšsvītru lemuri	Фанеры или Лемуры вильчатополосые	Fork-crowned lemur	Lielākie pundurlemuri. Parasti kažoks ir brūngani pelēks, bet aste – daudz tumšāka. Spicas, suņiem līdzīgas ausis, kas nav raksturīgi primātiem. Pakaļējās ekstremitātes ir garākas nekā priekšējās.
sugas	- <i>furcifer</i> <i>f. electromontis</i>	dakšsvītru lemur Ambera kalna dakšsvītru lemur	фанер фанер с горы Амбер	Fork-crowned lemur Amber Mountain fork-crowned lemur	Vietējais nosaukums – <i>valuvi</i> . Nosaukts pēc Amberas kalna, kas atrodas <i>Amber Mountain</i> nacionālajā parkā Antsirananas provincē Madagaskaras ziemeļos.
	<i>f. pallescens</i> <i>f. parienti</i>	bālais dakšsvītru lemur Parjentes dakšsvītru lemur	палеский фанер париентский фанер	Pale fork-crowned lemur Pariente's fork-crowned lemur	Nosaukts pēc sievietes uzvārda – Parjente (<i>G. F. Pariente</i>).
9	Lemuridae	Lemuri	Лемуры	True lemurs	Vietējā valodā <i>lemur</i> nozīmē “mirušā gars”.
ģints	<i>Lemur</i>	Lemuri	Лемуры	Ring-tailed lemurs	
suga	- <i>catta</i>	kaķu lemur	кошачий лемур (катта)	Ring-tailed lemur	Gara aste ar gredzenveida svītrām, tāpēc šai sugai ir arī cits nosaukums – gredzenastes lemur. Arī ap acīm ir melni gredzeni. Raksturīga poza - sildīties rīta saulē ar paceltām priekšējām ekstremitātēm.

ģints	<i>Eulemur</i>	Īstie lemuri	Эулемуры	Brown lemurs	Sauc arī par <i>maki</i> .
sugas	- <i>fulvus</i> <i>f. albifrons</i> <i>f. albocollaris</i> <i>f. collaris</i> <i>f. mayottensis</i> <i>f. rufus</i> <i>f. sanfordi</i>	brūnais lemurs baltpieres brūnais lemurs baltapakles brūnais lemurs apakles brūnais lemurs Majotas brūnais lemurs sarkanpieres brūnais lemurs Sanforda brūnais lemurs	коричневый лемур белолобый коричневый лемур беловоротничковый коричневый лемур воротничковый коричневый лемур майотский коричневый лемур краснолобый коричневый лемур коричневый лемур Санфорда	Brown lemur White-fronted brown lemur White-collared brown lemur Collared lemur Mayotte Island lemur Red-fronted lemur Sanford's lemur	Nosaukts pēc Majotas salas Mozambikas šaurumā Indijas okeānā.
	- <i>macaco</i> <i>m. flavifrons</i>	melnais lemurs zilacu melnais lemurs	черный лемур голубоглазый черный лемур	Black lemur Blue-eyed black lemur	
	- <i>mongoz</i>	mangustu lemurs	лемур монгоц	Mongoose lemur	
	- <i>coronatus</i>	vainaga lemurs	венценосный лемур	Crowned lemur	
	- <i>rubriventer</i>	sarkanvēdera lemurs	краснобрюхий лемур	Red-bellied lemur	
ģints	<i>Hapalemur</i>	Bambuslemuri	Гапалемуры или полумаки	Gentle lemurs	Sauc arī par <i>pusmaki</i> . Ļoti rāmi, mierīgi un ļoti lēni dzīvnieki, visflegmātiskākie primāti, kuru pamatbarība ir bambusi.
sugas	- <i>griseus</i> <i>g. alaotrensis</i> <i>g. meridionalis</i> <i>g. occidentalis</i>	pelēkais bambuslemurs Alaotras pelēkais bambuslemurs Fortdofīnas pelēkais bambuslemurs rietumu pelēkais bambuslemurs	серый полулемур алаотрский серый полулемур фортдофинский серый полулемур западный серый полулемур	Gray gentle lemur Lac Alaotra bamboo lemur Fort Dofin bamboo lemur Western lesser bamboo lemur	Raksturīga pazīme – ļoti lieli pakaļkāju īkšķi. Nosaukts pēc Alaotras ezera Madagaskarā. Nosaukts pēc ostas pilsētas Fortdofīnas (<i>Fort Dofin</i>) Madagaskarā. Tagad –Taulanaru
	- <i>simus</i>	platdeguna bambuslemurs	широконосый полулемур	Broad-nosed gentle lemur	Lielāks nekā <i>H.griseus</i>

	- <i>aureus</i>	zeltainais bambuslemurs	золотой бамбуковый лемур	Golden bamboo lemur	Pārtiek gandrīz tikai no bambusa lapām un dzinumiem, kuros ir daudz cianīdu, kas citiem dzīvniekiem ir inde
ģints	<i>Varecia</i>	Vari*	Вари	Ruffed lemurs	Vietējais nosaukums. Tie ir lielākie lemuri - līdz 60 cm gari.
sugas	- <i>variegata</i> <i>v. rubra</i>	apkakles vari sarkanais vari	вари (воротничковый лемур) красный вари	Ruffed lemur Red ruffed lemur	Balta apkakle, mugura un pakaļējās ekstremitātes. Baltās krāsas vietā – koši sarkana.
dzimta	Megaladapidae	Gigantiskie slaidlemuri	Гигантские и изящные лемуры	Giant and Sportive lemurs	Primitīvākie puspērtiķi. Mazuļus pārnēsā mutē. Augšējā žoklī trūkst priekšzobu. Raksturīgākā pazīme - ēd gandrīz tikai koku lapas. Vienīgā primātu grupa, kurai ir raksturīga koprofāģija – savu ekskrementu apēšana, iespējams, to dara, lai saņemtu celulozes sagremošanai nepieciešamo mikrofloru.
ģints	<i>Lepilemur</i>	Slaidlemuri	Лепилемуры	Sportive lemur	Nosaukums dots pēc smalkās, gracilās miesas būves. Ķermeņa garums ir 28-36 cm, aste ir īsāka nekā ķermenis. Ausis parasti ir pamanāmas, jo tās vienmēr tur stāvus. Kažoka krāsā dominē sarkanīgi brūni, pelēki un dzeltenīgi balti toņi.
sugas	- <i>mustelinus</i>	zebiekstu slaidlemurs	лепилемур (изящный лемур)	Weasel sportive lemur	
	- <i>ruficaudatus</i>	rudastes slaidlemurs	краснохвостый лепилемур	Red-tailed sportive lemur	
	- <i>dorsalis</i>	pelēksānu slaidlemurs	серобокий лепилемур	Grey-backed sportive lemur	

	- <i>edwardsi</i>	Edvardsa slaidlemurs	лепилемур Эдвардса	Milne-Edwards' sportive lemur	Nosaukts pēc pētnieka Alfonsa Milne-Edvardsa (<i>Alphonse Milne-Edwards</i>) vārda.
	- <i>leucopus</i>	baltkāju slaidlemurs	белоногий лепилемур	White-footed sportive lemur	
	- <i>microdon</i>	sīkzobu slaidlemurs	мелкозубый лепилемур	Small-toothed sportive lemur	
	- <i>septentrionalis</i>	ziemeļu slaidlemurs	северный лепилемур	Northen sportive lemur	
dzimta	Indriidae	Indri	Индриобразные	Indrisoid lemur	Vietējā valodā <i>indri</i> nozīmē “paskaties uz to!”. Dabaspētnieks P. Sonera to pierakstīja kā sugas nosaukumu, ko pārņēma daudzās valodās. Vietējais nosaukums – <i>babakato</i> nozīmē “meža cilvēks”. Īsa aste un gara vilna. Purns ir īsāks, apmatots, ar mazāku vibrisu skaitu nekā pārējiem puspērtiķiem. Plaukstās un pēdās īkšķi novietoti pretī pārējiem pirkstiem. Pēdas otrajam pirkstam ir garš ass nags.
ģints	<i>Propithecus</i>	Sifakas	Сифаки	Sifakas	Vietējais nosaukums. Slaidi, ar ļoti garām pakaļējām ekstremitātēm un garu asti
sugas	- <i>diadema</i> <i>d. candidus</i> <i>d. edwardsi</i> <i>d. perrieri</i>	baltpieres sifaka zīdainais baltpieres sifaka Edvardsa baltpieres sifaka Perjē baltpieres sifaka	сифака с диадемой или белолобый индри сифака шелковистый белолобый индри Эдвардса белолобый индри Перьера	Diademed sifaka Silky sifaka Milne-Edwards's sifaka Perrier's sifaka	Uz tumšās sejas izdalās balta svītra uz pieres, kas stiepjas no auss līdz ausij. Nosaukts pēc pētnieka Alfonsa Milne-Edvardsa (<i>Alphonse Milne-Edwards</i>) vārda. Nosaukts pēc franču uzvārda Perjē (<i>Perrier</i>).

	- <i>tattersalli</i>	Zeltkroņa sifaka	сифака с золотой диадемой	Golden-crowned sifaka	
	- <i>verreauxi</i>	Vero sifaka	сифака верро	Verreaux's sifaka	Nosaukts pēc franču uzvārda Vero (<i>Verreaux</i>).
	<i>v. coqureli</i> <i>v. coronatus</i>	Kokerela sifaka cekulainais Vero sifaka	сифака верро Кокьюрела хохлатый сифака	Coqurell's sifaka Crowned sifaka	
	<i>v. deckeni</i>	Dekena sifaka	сифака Декена	Decken's sifaka	
ģints	<i>Avachi</i>	Pūklemuri	Авагисы	Wolly lemurs	Nosaukums dots pēc izskata – gara mīksta vilna klāj visu ķermeni. Sauc arī par <i>lihanotus</i> , kas nozīmē to pašu - “garvilnainie”. Vienīgie lemuri, kas aktīvi naktī.
sugas	- <i>laniger</i>	austrumu pūklemurs	мохнатый индри или авагис	Eastern Wolly lemurs	
	- <i>occidentalis</i>	rietumu pūklemurs	западный авагис	Western Wolly lemurs	
	- <i>unicolor</i>	vienkrāsainais pūklemurs	одноцветный авагис	Sambirano Wolly lemurs	
ģints	<i>Indri</i>	Indri	Индри	Indris	Lielākie puspērtiķi – līdz 70 cm gari.
sugas	- <i>indri</i>	indrs jeb īsastes indrs	короткохвостый индри	Indri	Īsa, tikai 3 cm gara aste, un gara vilna. Purns ir īsāks, apmatots, un ar mazāk vibrisiem nekā pārējiem puspērtiķiem. Plaukstās un pēdās īkšķi novietoti pretī pārējiem pirkstiem. Pēdas otrajam pirkstam ir garš ass nags. Melnas “zeķītes”, “cimdiņi”, ceļgali, daļa muguras un kakla priekšpuse, pārējais ķermenis ir sniegbalts.
dzimta	Daubentonidae	Slaidpirkstaiņi	Руконожки	Aye-eyes	Vismazāk izpētītie primāti.

ģints	<i>Daubentonia</i>	Slaidpirkstaiņi	Руконожки	Aye-eyes	Nosaukti pēc raksturīgās pazīmes – ļoti garajiem, slaidajiem pirkstiem.
sugas	- <i>madagaskariensis</i>	Madagaskaras slaidpirkstainis jeb ai-ai	мадагаскарская руконожка	Aye-aye	Atgādina gan potu, gan lori, gan žurku un mangustu, ar retu, tumšu, apmatojumu, kas izskatās kā nekopts. Kaža lielumā, ar 60 cm garu kuplu asti kā lapsai un graužējiem līdzīgiem priekšzobiem. Purniņš noplucis, ar lielām ausīm un acīm. Plakans nags ir tikai pēdas īkšķim. Plaukstas trešajam pirkstam ir īpaši garš nags. Tievie garie nagi rada nepatīkamu iespaidu.

dzimta	Loridae	Lori	Лориевые	Lorises	<p>Holandiešu valodā <i>lori</i> – klauns. Nosaukums dots pēc zīmējuma uz sejas: tumši gredzeni ap acīm ar baltu, vertikālu svītru starp tām.</p> <p>Nelieli nakts primāti (12-40 cm) ar ļoti īsu asti vai bez tās. Pēdas otrajam pirkstam ir ass nags kasīšanai un kažoka tīrīšanai, pārējiem pirkstiem – plakani nagi. Galva apaļa ar īsu sejas daļu un lielām acīm. Vibrisu ir daudz mazāk kā lemuriem. Starp augšžokļa priekšzobiem ir labi pamanāma atstarpe. Pārsvarā - nakts dzīvnieki. Lielās acīs spīd tumsā, jo acī ir īpašu šūnu slānis, kas atstaro gaismu.</p>
ģints	<i>Loris</i>	Lori	Тонкий лори	Slender lorises	<p>Mīt Šrilankas un Dienvidindijas lietus mežos, dažreiz – arī krūmājos un atklātās vietās. Pārvietojas ļoti lēni, kā miegā.</p>
suga	<p>- <i>tardigradus</i></p> <p><i>t. lydekkerianus</i> <i>t. malabaricus</i> <i>t. nordicus</i></p> <p><i>t. nyctoceboides</i></p> <p><i>t. tardigradus</i></p>	<p>slaidais loris</p> <p>Maisūru slaidais loris Malabaras slaidais loris ziemeļu slaidais loris</p> <p>kalnu slaidais loris</p> <p>dienvidu slaidais loris</p>	<p>тонкий лори</p> <p>мисорский тонкий лори малабарский тонкий лори северный тонкий лори</p> <p>высокогорный тонкий лори</p> <p>южный тонкий лори</p>	<p>Slender loris</p> <p>Mysore slender loris Malabar slender loris Northern Dry Zone Slender loris Highland slender Loris</p> <p>Dry Zone slender loris</p>	<p>Starp acīm – vertikāla, balta svītra, ap acīm – tumši riņķi. Reģions Indijā.</p> <p>Reģions Indijā.</p> <p>Sastopams Šrilankas ziemeļos un austrumos sausos mežos.</p> <p>Sastopams tikai Šrilankā (2134 m) <i>Horton</i> plakankalnē dabas parkā.</p> <p>Sastopams mitrajos zemieņu mežos Šrilankas dienvidrietumos un dienvidu krastā.</p>

ģints	<i>Nycticebus</i>	Resnie lori	Толстый лори	Slow lorises	Indijā tos sauc – <i>šarmindibilli</i> . Biezs, bet īss brūns vai pelēcīgi brūns kažoks, pār muguru – tumša svītra. Aste ļoti īsa. Ekstremitātes īsas un pūkainas. Pēdas īkšķis novietots 90° leņķī pret pārējiem pirkstiem.
sugas	- <i>coucang</i>	Malajas resnais loris	медленный толстый лори или куканг	Slow loris	Malajiešu valodā – <i>kuukan</i> : lēns, bikls. Pār muguru stiepjas tumša svītra. Sastopams Indijā, Birmā, Indoķīnā, Malakā, Indonēzijā, Filipīnu salās.
	- <i>pygmaeus</i>	mazais resnais loris	маленький толстый лори	Lesser slow loris	Mazāks kā Malajas resnais loris. Sastopams Indoķīnā.
	- <i>bengalensis</i>	Bengālijas resnais loris	бенгальский медленный лори	Bengal Slow loris	
	- <i>javanicus</i>	Javas resnais loris	яванский медленный лори	Javan Slow loris	
ģints	<i>Arctocebus</i>	Zeltainie poto*	Арктоцебус	Angwantibos	Zināmi arī kā <i>angvantibo</i> . Sastopami Āfrikā.
sugas	- <i>calabarensis</i> <i>c. aureus</i>	Kalabaru zeltainais poto dienvidu zeltainais poto	калабарский арктоцебус (ангвантибо) золотой ангватибо	Angwantibo (Golden potto) Southern Golden potto	Nosaukts pēc kalabaru cilšu grupas Nigērijā.
ģints	<i>Perodicticus</i>	Poto*	Потто	Pottos	Vietējais nosaukums. Sastopami Ekvatoriālā Āfrikā.
sugas	- <i>potto</i>	parastais poto	обыкновенный потто	Potto	Pēc izskata atgādina resno lori, tikai ap acīm nav tumšo riņķu, bet ausis ir labi pamanāmas.
ģints	<i>Pseudopotto</i>	Pseudopoto*	Псевдопотто	<i>Pseudopotto</i>	Atšķirības no poto pamanāmas skeletā, arī zobi ir smalkāki. Sastopams Rietumāfrikā.

sugas	- <i>martini</i>	Martina pseidopotot	псевдопотто Мартина	Martin's pseudopotto	<i>Jeffrey Schwartz</i> nosauca šo sugu angļu zoologa Roberta Martina (<i>Robert C. Martin</i>) vārdā.
dzimta	Galagonidae	Galago*	Галаго	Galagos	Vietējais nosaukums. Pārvietojas ļoti ātri, pārsvarā ar lēcieniem, kuru garums var būt 2-3 m, jo ekstremitātēm ir iegareni pēdas kauli, kas palīdz lēkāt. Pakaļējās kājas ir daudz garākas nekā priekšējās. Pirkstu galos – spilvenveidīgi paplašinājumi. Aste kalpo līdzsvara saglabāšanai. Dienā, kad guļ, ārējo ausi saritina un ar to noslēdz auss eju. Dzimtene – Ekvatoriālā Āfrika.
ģints	Galago	Galago*	Галаго	Lesser bushbabies	Galago sauc arī par <i>bušbēbijiem</i> (krūmāju bērniem), jo viņu izdotās skaņas atgādina niķīga bērna kliedzienu. Sastopami ne tikai mežos, bet arī savannā.
sugas	- <i>senegalensis</i>	Senegālas galago	сенегальский галаго	Senegal bushbaby	
	- <i>gallarum</i>	Somālijas galago	сомалийский галаго	Somali bushbaby	
	- <i>moholi</i>	dienvīdu mazais galago jeb bušbēbijs	южноафриканский галаго	Southern lesser bushbaby	Mazākais ģints pārstāvis, tāpēc dažreiz viņu sauc par pundurgalago. Ķermeņa garums ir 16 cm un aste – 23 cm. Mazuļu svars piedzimstot 8-13 g.
ģints	Otolemur	Lielie galago*	Большие галаго	Greater galago	Lielākie galago – ķermeņa garums līdz 37 cm, aste – 42-46 cm.

sugas	- <i>crassicaudatus</i>	resnastes lielais galago	толстохвостый галаго	Great or Thick-tailed bushbeby	Lielākais no lielajiem galago, aste resna un garāka nekā ķermenis.
	- <i>garnettii</i>	sīkausu lielais galago	галаго с маленькими ушами	Small-eared galago	
ģints	<i>Euoticus</i>	Adatnagu galago*	Иглокоготные галаго	Needle-clawed bushbabies	Pakaļējo ekstremitāšu pirkstiem ir gari asi nagi, izņemot īkšķi, kam nags ir plakans.
	- <i>pallidus</i> (<i>elegantulus</i>)	rietumu adatnagu galago	северный иглокоготный галаго	Northen needle-clawed bushbaby	Sugai ir vairāki latīniskie nosaukumi.
	- <i>matschiei</i> (<i>inustus</i>)	austrumu adatnagu galago	восточный иглокоготный галаго	Eastern needle-clawed bushbeby	Sugai ir vairāki latīniskie nosaukumi.
ģints	<i>Galagoides</i>	Pundurgalago*	Карликовые галаго	Dwarf bushbabi	Mazākie galago. Ķermeņa garums bez astes ir 12-16 cm. Sastopami Kenijas un Tanzānijas piekrastē.
sugas	- <i>alleni</i>	Alena pundurgalago	Аленов карликовый галаго	Allen's squirrel bushbaby	
	- <i>demidoff</i> (<i>demidovii</i>)	Demidova pundurgalago	карликовый галаго Демидова	Demidoff's galago/ Dwarf galago	Mazākie Āfrikas primāti – 11 cm gari, 50 g smagi.
	- <i>thomasi</i>	Tomasa pundurgalago	галаго Томаса	Thomas's bushbaby	
	- <i>zanzibaricus</i>	Zanzibāras pundurgalago	занзибарский карликовый галаго	Zanzibar bushbaby	
	<i>z. granti</i>	Granta Zanzibaras pundurgalago	занзибарский карликовый галаго Гранта	Grant's bushbaby	
	- <i>orinus</i>	Amani pundurgalago	карликовый галаго Аmani	Amani Dwarf bushbaby	
	- <i>rondoensis</i>	Rondo pundurgalago	карликовый галаго Рондо	Rondo Dwarf bushbaby	Nosaukts pēc <i>Rondo</i> upes un pilsētas Spānijā.
	- <i>udzungwenis</i>	Ziemeļtanzānijas pundurgalago	галаго северный танзанийский	North Tanzania Dwarf bushbaby	

dzimta	Tarsiidae	Tarsiji	Тарзиевые или долгопяты	Tarsiers	Mūsdienās šie puspērtiķi ierindoti sausdeguna pērtiķu grupā – Haplorhini . Nosaukums <i>Tarsiidae</i> dots pēc ļoti garā pēdas kaula <i>tarsius</i> , kas palīdz labi lēkāt. Vienīgie puspērtiķi, kas ēd tikai dzīvnieku izcelsmes barību. Sastopami tikai Filipīnu dienvidos, kā arī Borneo un Celebesas (Sulavesi) salā Indonēzijā.
ģints	<i>Tarsius</i>	Tarsiji	Долгопяты	Tarsiers	Mazi – 8-16 cm gari dzīvnieki, ar 13-28 cm garu kailu asti, kas nobeidas ar retu otiņu. Sver 80-160 g. Lielo galvu spēj pagriezt gandrīz par 360 ⁰ , ļoti laba dzirde. Ausis neproporcionāli lielas, bez apmatojuma. Acis ir ļoti lielas – 16 mm diametrā. Cilvēkam tās būtu ābola lielumā. Pirksti ir ļoti gari, to galos atrodas spilventiņi, kas kalpo par piesūcekņiem, ar kuriem dzīvnieciņš spēj noturēties pat uz vertikāla stikla. Mīkstajai vilnai ir pelēcīga vai brūngana krāsa. Pēc izskata atgādina velnēnu.
sugas	- <i>syrichta</i>	Filipīnu tarsijs	филиппинский долгопят (сирихта)	Philippine tarsier	
	- <i>bancanus</i>	Zunda tarsijs	банканский (западный) долгопят	Western or Horsfield's tarsier	

	- <i>spectrum</i> <i>s. pelengensis</i> <i>s. sangirensis</i>	Celebesas tarsijs jeb spoktarsijs Pelenas spoktarsijs Saniranas spoktarsijs	долгопят-привидение пеленгский долгопят-привидение сангиренский долгопят-привидение	Celebes, Sulawesi or Spectral tarsier Peleng Island tarsier Sangihe Island tarsier	Nakts dzīvnieks. Naktī acis spīd kā dzelteni lukturi un biedē cilvēkus. Nosaukts pēc Pelenas (<i>Peleng</i>) salas. Sastopams Javas salā Saniranā.
	- <i>dianae</i>	Diānas tarsijs	долгопят Дианы	Diana's tarsier	
	- <i>pumilus</i>	pundurtarsijs	карликовый долгопят	Pygmy tarsier	Mazākais tarsijs.
apakš-kārta	Simiae (Anthropo-idea)	Augstākie primāti	Высшие приматы	Monkeys and Apes	Pieder sausdeguna pērtiķu grupai – <i>Haplorhini</i> . Pēc vecās sistemātikas tie ir īstie pērtiķi. Parasti dzemdē tikai 1 mazuli. Augstāk organizēti nekā slapjdeguna pērtiķi, bet ar sliktāku ožu.
sekcija	Platyrrhina	Platdeguna pērtiķi jeb Jaunās Pasaules pērtiķi	Широконосые обезьяны или Обезьяны Нового Света	New World or Flat-nosed monkeys	Nosaukums dots pēc raksturīgās pazīmes – plats deguns, nāsis atveras uz sāniem, liels attālums starp acīm. Nav vaigu maisu un sēžas tulznu.
dzimta	Cebidae	Капучини	Цебиды или Капуциновые	Cebidae	Lielākie Amerikas pērtiķi, arī sugām bagātākā dzimta.
apakšdz.	Aotinae	Bezasu pērtiķi	Аотины	Night and Titi monkeys	Nosaukums dots pēc pazīmes – ausis gandrīz nav redzamas, it kā to nebūtu.
ģints	<i>Aotus</i>	Naktpērtiķi	Аотус или ночные обезьяны	Night monkeys	

sugas	- <i>trivirgatus</i> <i>t. bipunctatus</i>	trejjoslu naktspērtiķis jeb durukuli* divpunktu naktspērtiķis	дурукули трехполосая или обыкновен. ночная обезьяна двухточечная ночная обезьяна	Douroucouli or Northengray-necked owl monkey Lemurine owl monkey	<i>Durukuli</i> vietējā valodā – “nakts pērtiķis”. Izteiktā pazīme – 3 svītras uz galvas un pieres. Vienīgais pērtiķis bez krāsu redzes, jo organismā ir traucēta olbaltumvielas opsīna izstrādāšana.
	- <i>azarae</i> <i>a. boliviensis</i>	Asaras naktspērtiķis Bolīvijas Asaras naktspērtiķis	ночная обезьяна Азара болливийская ночная обезьяна Азара	Southern Red-necked owl monkey Red-necked Bolivian owl monkey	Nosaukts spāņu naturālista Fēliksa de Asaras vārdā (<i>Felix de Azara</i>).
	- <i>brumbacki</i>	Brambaka naktspērtiķis	ночная обезьяна Брамбака	Brumback’s owl monkey	Nosaukts amerikāņu biologa R. Brambaka (<i>R. A. Brumback</i>) vārdā.
	- <i>hershkovitzi</i>	Herškoviča naktspērtiķis	ночная обезьяна Хершковица	Herskovitz’s owl monkey	Nosaukts amerikāņu pētnieka Filipa Herškoviča (<i>Philip Herskovitz</i>) vārdā.
	- <i>lemurinus</i> <i>l. griseimembra</i>	lemuru naktspērtiķis pelēkkāju lemuru naktspērtiķis	лемуровидная ночная обезьяна сероногая ночная обезьяна	Lemurine owl monkey Grey-legged owl monkey	Iespējams, ka <i>A. t. bipunctatus</i> ir sinonīms.
	- <i>infulatus</i>	kaķu naktspērtiķis	кошачья ночная обезьяна	Kuhl’s owl monkey	
	- <i>miconax</i>	Andu naktspērtiķis	андская ночная обезьяна	Andean owl monkey	
	- <i>nancymae</i>	Peru naktspērtiķis	перуанская ночная обезьяна	Peruvian Red-necked owl monkey	
	- <i>nigriceps</i>	melngalvas naktspērtiķis	черноголовая ночная обезьяна	Black-headed owl monkey	
	- <i>vociferans</i>	skaļais naktspērtiķis	шумливая ночная обезьяна	Spix’s owl monkey	
apakšdz.	Callicebinae	Titi*	Каллицебусы или тити	Titi monkeys	Vietējais nosaukums, nozīmē – “lēkātāji”.

ģints	<i>Callicebus</i>	Titi*	Тити	Titi monkeys	Nelieli garspalvaini pērtiķi ar apaļu galvu un daudzveidīgu kažoka krāsu. Aste ir daudz garāka par ķermeni. Skaista un sarežģīta vokalizācija.
sugas	- <i>torquatus</i> <i>t. medemi</i>	apakles titi Medema apakles titi	воротничковый прыгун или тити-вдовушка воротничковый прыгун Медема	Collared titi Medem's titi	Sastopams Brazīlijas Amazonē. Uz kakla – balta, plata svītra kā apakle. Sastopams Kolumbijas Amazonē, zināms arī kā Kolumbijas melnroku titi.
	- <i>cupreus</i> <i>c. ornatus</i>	rudais titi krāšņais rudais titi	красный прыгун нарядный прыгун	Red titi Ornate titi	
	- <i>moloch</i>	lēkājtiti	прыгун-молох	Dusky titi	Labākais lēkājtis no titi
	- <i>personatus</i> <i>p. barbarabrownae</i>	melngalvas titi Ziemeļbajijas melngalvas titi	черный прыгун северобахийский тити	Masked titi Northern Bahian blond titi	Sastopams Brazīlijas ziemeļaustrumos Bajijas štatā. Latīniskais nosaukums dots pēc Bārbaras Braunas (<i>Barbara Brown</i>) vārda.
	- <i>brunneus</i>	brūnais titi	коричневый тити	Brown titi	
	- <i>caligatus</i>	apautais titi	обутый тити	Chestnut Bellied titi	
	- <i>cinerascens</i>	pelnpelēkais titi	пепельный тити	Ashy-gray titi	
	- <i>donacophilus</i>	Bolīvijas pelēkais titi	боливийский серый тити	Bolivian gray titi	
	- <i>dubius</i>	Herškoviča titi	тити Хершковица	Herskovitz's titi	
	- <i>hoffmannsi</i>	Hofmaņa titi	тити Хоффмана	Hoffmann's titi	
	- <i>melanochir</i>	melnmaskas jeb Dienvidbajijas titi	тити с черной маской	Southern Bahai masked titi	Sastopams Brazīlijā, Bajijas štata dienvidos, pieder pie Atlantijas lietus mežu faunas kompleksa.
	- <i>modestus</i>	Bolīvijas titi	Модестов тити	Bolivian titi	
	- <i>nigrifrons</i>	melnpieres titi	чернолобый тити	Black-fronted titi	
	- <i>oenanthe</i>	Andu titi	андский тити	Andean titi	
	- <i>olallae</i>	Beni titi	олаллов тити	Beni titi	Nosaukts pēc <i>Beni</i> upes Bolīvijā.

	- <i>caquetensis</i>	Kaketas titi ¹⁰	какетинский тити	Caquetá titi	<p>Jauna suga, ko atklājuši Kolumbijas Nacionālās universitātes speciālisti Amazonē uz Kolumbijas, Peru un Ekvadora robežas 2010. g.</p> <p>Kaža lieluma dzīvnieki ar pūkainu asti un pelēcīgi brūnu apmatojumu. No pārējiem titi šī suga atšķiras ar to, ka uz pieres nav baltās svītras.</p> <p>Ļoti reta suga – populācijā ir apmēram 250 īpatņi. Sugu apdraud mežu izciršana.</p> <p>Nosaukums - pēc Kaketas provinces Kolumbijā, kur šie primāti dzīvo.</p>
	- <i>coimbrai</i>	Koimbras titi	коимбранский тити	Coimbra's titi	Nosaukts pētnieka Dr. <i>Leonardo Coimbra-Filho</i> vārdā.
apakšdz.	Pithecinae	Saki*	Питецины или саки	Sakis and Uakaris	<p><i>Saqi</i> - vietējais nosaukums <i>tupi</i> indiāņu valodā.</p> <p>Sastopami Amazones baseinā līdz Orinoko upes dienvidu krastam, uz rietumiem līdz Andu kalniem un uz austrumiem līdz Gviānai.</p>
ģints	<i>Pithecia</i>	Saki*	Обыкновенные саки	Sakis	Šo primātu izskats agrāk cilvēkus biedēja, tāpēc vairākos aprakstos tos sauc par “lietus mežu velnēniem”, kā arī par velna pērtiķiem. Parasti viņiem ir bagātīgs apmatojums un garas astes, kas izceļas ar resnumu un kuplumu. Vaigi un zods – kā dzeltenīga maska. Sejas vidusdaļa ap muti un degunu – melna, bez apmatojuma.

sugas	- <i>monachus</i> <i>m. milleri</i> <i>m. napensis</i>	mūku saki Millera mūku saki Napo mūku saki	саки-монах Миллеров саки-монах напский саки-монах	Gray or Monk saki Miller's Monk saki Napo monk saki	Nelaimīgo sejas izteiksmi pastiprina garš matu cekuls, kas nosedz ausis un plecus un atgādina mūka kapuci. Pati seja ir gandrīz kaila. Nosaukums dots pēc <i>Napo</i> upes Ekvadorā.
	- <i>pithecia</i>	baltsejas saki	белоголовый саки	White-faced saki	
	- <i>albicans</i>	baltais saki	белый саки	White or Buffy saki	Balta priekšpuse, bet mugura un aste gandrīz melna.
	- <i>irrorata</i>	kailgalvas saki	лысый саки	Bald-faced saki	Tumša seja, kupls, gaišs kažoks.
	- <i>aequatorialis</i>	ekvatora saki	экваториальный саки	Equatorial or Red- bearded saki	
ģints	<i>Chiropotes</i>	Kuplastpērtiķi	Хиропоты или мохнатые саки	Bearded saki	Nosaukums dots pēc raksturīgākās pazīmes – ļoti garās kuplās astes. Īpaši kupls ir astes gals, kas atgādina slotu. Veciem tēviņiem izveidojas gara vaigubārda.
sugas	- <i>satanas</i> <i>s. utahicki</i> <i>(utahickae)</i>	bārdainais kuplastpērtiķis Hikas bārdainais kuplastpērtiķis	черный саки, сатана Утахицков черный саки	Black saki/ Black-bearded saki Uta Hick's bearded Saki	Sugas nosaukums dots pēc kuplās, biezas bārdas, Pasugas nosaukums dots pēc sievietes Utas Hikas (<i>Uta Hick</i>) vārda.
	- <i>chiropotes</i>	sarkanmuguras kuplastpērtiķis	обыкновенный хиропот или красноспинный хиропот	Red-backed saki	
	- <i>albinasus</i>	baltdeguna kuplastpērtiķis	белоносый хиропот	White-nosed saki	No acīm līdz augšlūpai ir ļoti īss balts vai gaišs apmatojums, kas izceļas uz tumšā fona.

ģints	<i>Cacajao</i>	Īsastpērtiķi jeb uakari*	Уакари	Uakaris	Nosaukums dots pēc raksturīgākās pazīmes – īsās astes un ļoti bēdīgās sejas izteiksmes. Seja, vaigi un pauris – gandrīz kaili, bet mēdz būt bārda. <i>Uakari</i> – vietējais nosaukums, kas nozīmē “melnie zirnekļi”.
sugas	- <i>calvus</i>	kailgalvas īsastpērtiķis jeb kailgalvas uakari	лысый уакари	Bald uakari	Atgādina mazu plikpaurainu cilvēciņu ar sarkanu seju un sarkanu kailu galvas augšdaļu, ķermeni klāj ļoti gara sudrabaini pelēka vilna.
	<i>c. novaesi</i>	baltgalvas īsastpērtiķis jeb baltgalvas uakari	белоголовый лысый уакари	Novae's Bald-head uakari	Sastopams Akari upes ielejā – starp Ukajali un <i>Yavari</i> upēm. Akari pavalstī Brazīlijā, galvenokārt pie Jurua upes. Nosaukts portugāļu ornitologa Novaša vārdā (<i>Fernando da Costa Novaes</i>). Vilna koši rudā krāsā.
	<i>c. rubicundus</i>	sarkanais kailgalvas īsastpērtiķis jeb sarkanais kailgalvas uakari	красный лысый уакари	Red uakari	
	<i>c. ucayali</i>	Ukajali kailgalvas īsastpērtiķis jeb Ukajali kailgalvas uakari	укаяльский лысый уакари	Ucayali Bald-head uakari	Nosaukts pēc Amazones satekupes Ukajali (<i>Ucayali</i>) Peru.
	- <i>melanocephalus</i> <i>m. ouakary</i>	melngalvas īsastpērtiķis Spiksa melngalvas īsastpērtiķis jeb Spiksa melngalvas uakari	черноголовый уакари черноголовый уакари Спикса	Black-headed uakari Spix's Black-headed uakari	Vistumšākais, ar melnu seju. Nosaukts vācu zoologa Johana Spiksa (<i>Johann Baptists von Spix</i>) vārdā.

	- <i>ayresii</i>	Arakas īsastpērtiķis jeb Arakas uakari	аракский уакари	Ayres's uakari	Araka – upe un pavalsts Brazīlijā. Latīniskais nosaukums dots pēc Brazīlijas primatologa Airesa (<i>Jose Marcio Ayres</i>) vārda.
apakšdz.	Cebinae	Капуцини	Капуцины	Capuchins	Apakšdzimta apvieno kapucīnus un saimirus. Pārvietojas uz 4 ekstremitātēm, izmantojot visu plaukstu un pēdu virsmu. Astes ir garas, apmatotas visā garumā.
ģints	<i>Saimiri</i>	Saimiri	Саймири	Squirrel monkeys	Sauc arī par vāverpērtiķiem – līdzīgs lielums, dzīves un pārvietošanās veids. Bieži sauc par miroņgalvām, jo sejas daļa ir melna ar baltiem apļiem ap acīm, degunu un muti, kas atgādina miroņgalvu. No visiem Amerikas pērtiķiem šiem ir visvairāk satuvinātas acis. Izplatīti no Kostarikas līdz Paragvajai, no Atlantikas līdz Kordiljeriem.
sugas	- <i>sciureus</i>	Dienvīdamerikas saimirs jeb vāveru pērtiķis	южноамериканский или беличий саймири	Common squirrel monkeys	
	- <i>oerstedii</i> <i>o. citrinellus</i>	Centrālamerikas jeb rudmuguras saimirs dzeltenīgais Centrālamerikas saimirs	центральноамериканский или саймири с рыжей спиной центральноамериканский саймири с серым венцом	Red-backed squirrel monkeys Grey-crowned Central American squirrel monkeys	
	- <i>ustus</i>	kailausu saimirs	голоухий саймири	Golden-backed squirrel monkeys	
	- <i>boliviensis</i> <i>b. peruviensis</i>	Bolīvijas saimirs Peru saimirs	боливийский саймири перуанский саймири	Bolivian squirrel monkeys Peruvian squirrel monkeys	

	- <i>vanzolinii</i>	melnais saimirs	черный саймири	Blackish squirrel monkeys	
ģints	<i>Cebus</i>	Капуцини	Капуцины	Capuchins	Nosaukums dots pēc cekula, kas atgādina mūka kapuci. Astei ir tvērējspējas, bet karāties tajā kapucīni nespēj. Proporcija starp smadzeņu un ķermeņa svaru (1/17) ir lielākā primātu vidū. Izmanto vienkāršus, apstākļiem piemērotus darbarīkus barības iegūšanai.
sugas	- <i>capucinus</i> <i>c. curtus</i>	baltplecu kapucīns Gorgonas baltplecu kapucīns	белоплечий капуцин горгонский белоплечий капуцин	White-throated capuchin Gorgona white-throated capuchin	Nosaukts pēc Gorgonas salas Klusajā okeānā pie Centrālamerikas krastiem.
	- <i>albifrons</i> <i>a. trinitatis</i>	baltpieres kapucīns Trinidādas baltpieres kapucīns	белолобый капуцин тринидадский белолобый капуцин	White-fronted capuchin Trinidad capuchin	Nosaukts pēc Trinidādas salas Karību jūrā, 11 km no Dienvidamerikas krastiem.
	- <i>apella</i> <i>a. cay</i> <i>a. margaritae</i> <i>a. nigritis</i> <i>a. robustus</i>	brūnais kapucīns kapucainais brūnais kapucīns Margaritas salas brūnais kapucīns cekulainais brūnais kapucīns lielais brūnais kapucīns	бурый капуцин (фавн) бурый капуцин с капюшоном бурый капуцин с острова Маргарита хохлатый бурый капуцин большой бурый капуцин	Black-capped capuchin Hooded capuchin Margarita Island capuchin Tufted capuchin Robust tufted capuchin	

	- <i>olivaceus</i> (<i>nigrivittatus</i>)	olīvkārāsas jeb raudulīgais kapucīns	оливковый капуцин или капуцин-плакса	Wedge-capped capuchin	Abi nosaukumi ir sinonīmi. Ķīļveida cekuls kā melns trīsstūris stiepjas no paura līdz degunam, kas sejas izteiksmi padara bēdīgu. Arī skaņas ir līdzīgas raudāšanai vai smilkstēšanai. Nosaukums dots pēc vietējas cilts <i>kaapori</i> .
	<i>o. kaapori</i>	kaaporu olīvkārāsas kapucīns	каапорский капуцин	Ka'apor capuchin	
	- <i>xanthosternus</i>	dzeltenkrūšu kapucīns	капуцин желтогрудый	Yellow breasted capuchin	
apakšdz.	Alouattinae	Bļauri	Ревуновые	Howler monkeys	Lielākie un skaļākie Amerikas pērtiķi. Skaļā vokalizācija dzirdama vairāku kilometru attālumā. Zemmēles kauls ir transformēts, it kā uzpūsts, kas pastiprina skaņu.
ģints	<i>Alouatta</i>	Bļauri	Ревуны	Howler monkeys	Ķermeņa garums – līdz 90 cm, svars – 9 kg. Ķermeņa augšdaļa ir lielāka, masīvāka, ar lielu galvu, kailu seju un ausīm, ar garu un kuplu bārdu, masīviem žokļiem ar lieliem ilķņiem. Ķermenis un ekstremitātes klātas ar īsu vilnu, bet no galvas stiepjas garas krēpes kā mantija. Gara un jutīga tvērējaste kalpo kā piektā roka. Trešdaļa astes ir bez apmatojuma. Seja kaila, tās krāsa dažām sugām mainās no dzeltenbrūnas līdz melnai.

sugas	- <i>palliata</i> <i>p. mexicana</i>	mantijas bļauris Meksikas mantijas bļauris	колумбийский реву́н мексиканский реву́н	Mantled howler Mexican howler	Melns vai melni brūns ķermenis ar zeltainu lāsojumu uz muguras un dzeltenīgu toni sānos
	- <i>seniculus</i> <i>s. arctoidea</i> <i>s. insularis</i>	rudais bļauris Venecuēlas rudais bļauris Trinidādas rudais bļauris	рыжий реву́н рыжий венесуэльский реву́н рыжий тринидадский реву́н	Red howler Venezuela red howler Trinidad howler	
	- <i>fusca</i> <i>f. clamitans</i>	brūnais bļauris dienvidu brūnais bļauris	бурый реву́н южный бурый реву́н	Brown howler southern brown howler	
	- <i>belzebul</i> <i>b. ululata</i>	belcebula bļauris sarkanroku belcebula bļauris	черно-красный реву́н краснорукий реву́н	Black-end-red howler Red-handed howler	Pēc izskata atgādina sātanu, velnu.
	- <i>caraya</i>	melnais bļauris	черный реву́н	Black howler	Tumšākais bļauris, tikai aste dažreiz ir dzeltenīgi brūna. Jauni tēviņi ir gaišāki, dzeltenīgi, jaunās mātītes ir salmu dzeltenas.
	- <i>pigra</i>	Gvatemalas bļauris	гватемальский реву́н	Guatemalan howler	
	- <i>coibensis</i> <i>c. trabeata</i>	Koibas salas bļauris Asuero bļauris	лойбенский реву́н азуерский реву́н	Coiba Island howler Azuero howler	Nosaukums dots pēc Koibas salas Panamā, pie Klusā okeāna krastiem. Nosaukums dots pēc Asuero (<i>Azuero</i>) pussalas Panamā.
	- <i>sara</i>	Bolīvijas rudais bļauris	реву́н красный боливийский	Bolivian red howler	
apakšdz.	Atelinae	Zirneklpērtiķi	Паукообразные обезьяны	Spider monkeys	Garas stingras ekstremitātes un gara tvērējaste, galā – bez apmatojuma. Atgādina zirnekli ar garām kājām. Rokas parasti ir garākas nekā kājas.

ģints	<i>Lagothrix</i>	Pūkpērtiķi	Шерстистые обезьяны	Woolly monkeys	Slaidi, diezgan lieli pērtiķi – svars līdz 10 kg un ķermeņa garums 50-60 cm, ar garu asti, rokas nedaudz īsākas kā kājas, ar īsiem paresniem pirkstiem un asiem nagiem. Īss, bet pūkains kažoks. Uz vēdera vilna garāka un gaišāka nekā uz pārējā ķermeņa. Liela galva ar kailu seju un lieliem ilķņiem.
sugas	- <i>lagotricha</i> <i>l. cana</i> <i>l. lugens</i> <i>l. poeppigii</i>	parastais jeb Humbolta pūkpērtiķis Žofruā pūkpērtiķis Kolumbijas pūkpērtiķis zemieņu pūkpērtiķis	обыкновенная шерстистая обезьяна шерстистая обезьяна Жоффруа колумбийская шерстистая обезьяна низинная шерстистая обезьяна	Common or Humboldt's woolly monkey Geoffroy's woolly monkey Colombian woolly monkey Lowland woolly monkey	Nosaukts vācu ģeogrāfa Aleksanda Humbolta (<i>Alexander von Humboldt</i>) vārdā. Nosaukts franču dabaspētnieka Etjēna Žofruā (<i>Étienne Geoffroy Saint-Hilaire</i>) vārdā.
	- <i>flavicauda</i>	dzeltenastes pūkpērtiķis	желтохвостая шерстистая обезьяна	Yellow-tailed woolly monkey	
ģints	<i>Brachyteles</i>	Vilnainie zirnekļpērtiķi	Паукообразные шерстистые обезьяны	Woolly spider monkeys	Tos sauc arī par <i>muriki</i> – pēc Brazīlijas indiāņu cilts muriku (<i>Muriqui</i>) nosaukuma. Diezgan masīvs ķermenis ar garām, slaidām ekstremitātēm un garu tvērējasti. Kažoka vilna ir gara. Atkarībā no dzimuma un vecuma apmatojuma krāsa ļoti variē – no pelēcīgi dzeltenas līdz tumši brūnai. Sejas daļa parasti ir kaila, sarkana. Ļoti neliels areāls Dienvidbrazīlijā.

sugas	- <i>arachnoides</i>	dienvīdu zirnekļpērtiķis jeb muriki	южная паукообразная шерстистая обезьяна или мирики	Southern Muriqui	Latīniskais nosaukums dots pēc līdzības ar zirnekļiem garo tievo ekstremitāšu dēļ: <i>arachne</i> grieķu valodā nozīmē “zirneklis”.
	- <i>hypoxanthus</i>	ziemeļu zirnekļpērtiķis	северная паукообразная шерстистая обезьяна	Northern Muriqui	
ģints	<i>Ateles</i>	Zirnekļpērtiķi jeb koatas	Паукообразные обезьяны или Коаты	Spider monkeys	Nosaukumu ieguvuši pēc vēl lielākas līdzības ar zirnekļiem – garās tievās ekstremitātes un garā tvērejaste atgādina zirnekļa kājas. Līdzīgi vilnainiem zirnekļpērtiķiem, bet slaidāki ar garāku asti. Ar asti satver un ieliek mutē pat barību. Bieži mātītes ir lielākas nekā tēviņi, kas zīdītājiem ir reta parādība. Areāls – no Meksikas dienvidiem līdz Dienvidbrazīlijai un Bolīvijai.

sugas	- <i>geoffroy</i>	Žofruā zirneklpērtiķis	коата Жоффруа	Black-handed spider monkey	Nosaukts franču dabaspētnieka Etjēna Žofruā (<i>Étienne Geoffroy Saint-Hilaire</i>) vārdā. Vistālāk uz ziemeļiem izplatītais zirneklpērtiķis. To sauc arī par melnroku koatu. Kažoks brūns ar zeltainu toni, ekstremitātes melnas, bet vēders ir gaišāks par muguru. Nosaukts pēc Asuero (<i>Azuero</i>) pussalas Panamā.
	<i>g. azurensis</i>	Asuero Žofruā zirneklpērtiķis	коата Азуэра	Azuero spider monkey	
	<i>g. frontatus</i>	melnpieres Žofruā zirneklpērtiķis	чернолобая коата Жоффруа	Black-browed spider monkey	
	<i>g. grisescens</i>	kapucainais Žofruā zirneklpērtiķis	коата Жоффруа с капюшоном	Hooded spider monkey	
	<i>g. ornatus</i>	krāšņais Žofruā zirneklpērtiķis	нарядная коата Жоффруа	Ornate spider monkey	
	<i>g. panamensis</i>	Panamas Žofruā zirneklpērtiķis	панамская коата Жоффруа	Panama spider monkey	
	<i>g. vellerosus</i>	Meksikas Žofruā zirneklpērtiķis	мексиканская коата Жоффруа	Mexican spider monkey	
	<i>g. yucatanensis</i>	Jukatanas Žofruā zirneklpērtiķis	юкатанская коата Жоффруа	Jukatanas spider monkey	
	- <i>fusciceps</i>	brūngalvas zirneklpērtiķis	буроголовая коата	Brown-headed spider monkey	
	<i>f. robustus</i>	lielais brūngalvas zirneklpērtiķis	большая буроголовая коата	Columbian black spider monkey	

	- <i>belzebuth</i>	garvilnas zirnekļpērtiķis	длинношерстная коата	Long-haired spider monkey	Viss ķermenis, arī vēders klāts ar garu vilnu. Tā ir tumša, gandrīz melna, nedaudz gaišāka ap degunu un vaigubārdā. Ļoti mīļš un graciozs, viegli pieradināms.
	<i>b.brunneus</i>	brūnais garvilnas zirnekļpērtiķis	коричневая длинношерстная коата	Brown spider monkey	
	<i>b. hybridus</i>	raibais garvilnas zirnekļpērtiķis	пестрая длинношерстная коата	Variegated spider monkey	
	- <i>paniscus</i>	melnais zirnekļpērtiķis	черная коата	Black spider monkey	Vistumšākais, tikai seja ir gaišāka, tā var būt dažādā krāsā.
	- <i>chamek</i>	melnsejas zirnekļpērtiķis	чернолицая коата	Black-faced spider monkey	
	- <i>marginatus</i>	baltūsainais zirnekļpērtiķis	белоусая коата	White-whiskered spider monkey	
dzimta	Callimicinidae	Kalimiko*	Каллимико	Callimicinidae	No grieķu val. <i>callos</i> – skaists, <i>mica</i> – mazulīte.
ģints	Callimico	Kalimiko*	Каллимико	Callimico	Mazi pērtiķi. Nagi asi kā kalitrikiem, bet pēc galvaskausa uzbūves tie ir tuvāki kapucīniem.
suga	- <i>goeldii</i>	Geldi kalimiko	Гельдиева каллимико	Goeldi's marmozet	Garas krēpes sedz plecus, gari mati ir arī pie astes saknes. Kuplais kažoks pārsvarā ir melns, ar gaišākiem matu galiem. Uz astes – gaiši gredzeni. Nosaukts Šveices dabaspētnieka Dr. Geldi (<i>Emil August Goeldi</i>) vārdā.

dzimta	Callithricidae	Kalitriksi	Игрунковые	Marmosets and Tamarins	Mazākie un savdabīgākie, kā arī primitīvākie pērtiķi. Svārs – 140-900 g, ķermeņa garums 13-37 cm, aste – 15-42 cm. Gara un mīksta vilna, virs ausīm matu pušķi, ir vaigubārda un citi matu rotājumi. Katrā dominē baltā un melnā krāsa, aste ir ļoti pūkaina. Sarkanās vai tumšās sejas parasti ir kailas. Smadzeņu lielo pusložu virsma ir gandrīz gluda. Asi nagi.
ģints	<i>Callithrix</i>	Kalitriksi	Игрунки (мармозетки)	True marmosets	Sauc arī par marmozetēm. Ausis grezno matu pušķi, tāpēc tos bieži sauc par otiņpērtiķiem. Sastopami Brazīlijas ekvatoriālos mežos.
sugas	<i>- jacchus</i>	Ziemeļbrazīlijas jeb balto auspušķu kalitrikss	обыкновенная игрунка или уистити, или белоухая мармозетка	Common marmoset	<i>Uistiti</i> – vietējais nosaukums, nelokāms. Viena no izplatītākām sugām. Pelēcīgs kažociņš un aste ar tumšām svītrām. Ausis grezno baltu matu pušķi.
	<i>- kuhlii</i>	Vīda melno auspušķu kalitrikss	игрунка Вайда с черными пучками на ушах	Weid's black-tufted-ear marmoset	Nosaukts 19. gs. vācu ceļotāja, etnologa un dabaspētnieka prinča Vīda (<i>Alexander Philipp Maximilian zu Wied-Neuwied</i>) vārdā.

	- <i>intermedia</i>	auspušķu kalitrikss	игрунка с пучками на ушах	Tassel-ear marmoset	Daļa kažoka ir melna, sānos – tumši brūni plankumi. Galva – balta, seja bez apmatojuma, sārtā vai pelēka. Ausu pušķi mazi. Pakaļējās ekstremitātes ir sarkanīgi brūnas, bet priekšējās – dzeltenīgas.
	- <i>flaviceps</i>	zeltgalvas kalitrikss	желтоголовая игрунка	Buffy-headed marmoset	
	- <i>penicillata</i>	melnausu kalitrikss	черноухая или белоголовая мармозетка	Black tufted-ear marmoset	Ausu pušķi ir melni un īsi, uz ķermeņa un astes – melnas un brūnas svītras.
	- <i>aurita</i>	zeltaino auspušķu kalitrikss	белоухая игрунка	Buffy tufted-ear marmoset	Ļoti gari ausu pušķi, uz pieres balti plankumi. Melns kažoks, uz astes melni un tumši pelēki gredzeni.
	- <i>humeralifer</i>	baltplecu kalitrikss	белоплечая игрунка	B-&-W tassel-ear marmoset	Baltas krēpes krīt uz pleciem.
	- <i>albicollis</i>	baltkakla kalitrikss	белошеяя игрунка	White-necked marmoset	
	- <i>santaremensis</i>	Santarenas kalitrikss	сантаремская игрунка	Santarem marmoset	Nosaukts pēc Santarenas (<i>Santarem</i>) pilsētas Brazīlijas ziemeļos, kas, savukārt, ieguvusi nosaukumu pēc pilsētas un novada Portugālē.
	- <i>emiliae</i>	Emīlijas kalitrikss	игрунка Эмилии	Sneathlage's marmoset	Garas melnas krēpes.
	- <i>argentata</i>	sudrabainais kalitrikss	серебристая игрунка	Silvery marmoset	Sudrabains kažoks, melna aste. Seja un ausis ir sārtā vai tumši sarkanā krāsā, gandrīz bez apmatojuma.
	- <i>geoffroyi</i>	Žofruā kalitrikss	игрунка Жоффруа	Geoffroy's tufted-ear marmoset	Nosaukts franču dabaspētnieka Etjēna Žofruā (<i>Étienne Geoffroy Saint-Hilaire</i>) vārdā.

	- <i>acariensis</i>	Akari kalitrikss	акарская игрунка	Acari marmozet	Nosaukts pēc Akari (<i>Acari</i>) upes Brazīlijas dienvidaustrumos.
	- <i>coimbrai</i>	Koimbras kalitrikss	коимбрасская игрунка	Coimbra's marmozet	Nosaukts pētnieka Koimbras (Dr. <i>Leonardo Coimbra-Filho</i>) vārdā.
	- <i>humilis</i>	mazais kalitrikss	малая игрунка	Dwarf marmozet	
	- <i>mauesi</i>	Mauesas kalitrikss	риомауская игрунка	Rio Maues marmozet	Nosaukts pēc Mauesas upes (<i>Rio Maues-Acu</i>) Brazīlijā.
	- <i>manicorensis</i>	manikoru kalitrikss	маникорская игрунка	Manicore marmozet	Nosaukts pēc manikoru indiāņu (<i>Mani Core</i>) cilšu kopienas Amazones baseinā Brazīlijā.
	- <i>melanura</i>	melnastes kalitrikss	чернохвостая игрунка	Black-tailed marmozet	
	- <i>satarei</i>	sataru (sataremaru) kalitrikss	Сатерова игрунка	Satare maus marmozet	<i>Satare Mare</i> - indiāņu grupa Centrāl- un Dienvidamerikā
	- <i>pygmaea p. niveiventris</i>	pundurkalitrikss austrumu pundurkalitrikss	карликовая игрунка восточная карликовая игрунка	Pygmy marmoset Eastern Pygmy marmoset	Bieži izdala atsevišķā ģintī un pat dzimtā (<i>Cebuella</i>). Mazākais kalitrikss. Īkšķi nav novietoti pret pārējiem pirkstiem. Sastopams Amazones augštecē.
ģints	<i>Leontopithecus</i>	Lauvtamarīni	Львиный тамарин	Lion tamarins	Nosaukumu ieguvuši garo krēpju dēļ. Tie ir vienīgie primāti ar zeltainām krēpēm un zilām acīm. Sejas parasti ir kailas. Ļoti krāsaini un reti pērtiķi. Pēc ķermeņa garuma (23-37 cm) – lielākie kalitriksi. Pēdas un plaukstas ar gariem pirkstiem, īpaši garš ir vidējais pirksts. Pēdas īkšķis ir ļoti īss, galā paresns un ar platu plakanu nagu. Starp dažiem pirkstiem ir plēvīte.
sugas	- <i>rosalia</i>	zeltainais lauvtamarīns	золотистый львиный тамарин или розалия	Golden lion marmoset	Sarkanīgi zeltains kažoks bez plankumiem.

	- <i>chrysomelas</i>	zeltgalvas lauvtamarīns	золотистоголовый львиный тamarin	Golden-headed lion tamarin	No galvas uz sāniem krīt gari kā krēpes. Rokas un astes gals – zeltains, pārējais kažoks – melns.
	- <i>chrysopygus</i>	melnais lauvtamarīns	золотистоспинный или черный львиный тamarin	Golden-rumped lion tamarin	Melns ar zeltainiem plankumiem uz pieres, krustiem, pie astes saknes un ekstremitāšu iekšpusē.
	- <i>caissara</i>	melnsejas lauvtamarīns	чернолицый львиный тamarin	Black-faced lion tamarin	Kažoks zeltaini ruds, bet galva, pēdas un plaukstas melnas
ģints	Mico	Miko*	Мико	Miko	Ļoti līdzīgi kalitriksiem, bet daudz mazāki, ar smalkāku ķermeni. Sastopami tikai Amazones baseinā.
sugas	- <i>chrysoleucus</i>	dzeltenkāju miko	желтоногая игрунка	Golden-white Tassel-ear marmoset	Pie astes un uz tās zeltaini gredzeni, ausu pušķi balti.
	- <i>marcai</i>	Marka miko	игрунка Марка	Marc's marmoset	
	- <i>nigriceps</i>	melngalvas miko	черноголовая игрунка	Black-headed marmoset	
	- <i>leucippe</i>	baltsejas miko	белолицая игрунка	Golden-white Bare-ear marmoset	

ģints	<i>Saguinus</i>	Tamarīni	Сагуины	Tamarins	Lielāki par kalitriksiem. Nav ausu pušķu un gredzenu uz astes, labi attīstīti ilķņi
sugas	- <i>tamarin</i>	melns tamarīns	обыкновенный или черный тама́рин	Negro tamarins	
	- <i>midas</i>	rudroku tamarīns	краснорукий тама́рин	Red-handed/footed tamarin	
	- <i>inustus</i>	raibsejas tamarīns	пестролицый тама́рин	Mottle-face tamarin	
	- <i>nigricollis</i> <i>n. hernandezi</i>	melnkrēpju tamarīns Ernandesa melnkrēpju tamarīns	тама́рин черногривый тама́рин Хернандеса	Black mantled tamarin Hernandez-Camacho's black mantled tamarin	Nosaukts Kolumbijas zinātnieka Ernandesa (<i>Jorge I. Hernandez-Camacho</i>) vārdā.
	- <i>fuscicollis</i> <i>f. acrensis</i> <i>f. avilapieresi</i> <i>f. melanoleucos</i> <i>f. weddelli</i>	rudgalvas tamarīns Akres rudgalvas tamarīns Avilas-Piresas rudgalvas tamarīns ūsainais rudgalvas tamarīns Vedela rudgalvas tamarīns	рыжеголовой тама́рин акрский рыжеголовой тама́рин усатый рыжеголовой тама́рин Авила-Пирес усатый рыжеголовой тама́рин рыжеголовой тама́рин Веделя	Saddleback tamarin Avila Pires' Saddleback tamarin Moustached Saddleback tamarin Weddel's Saddleback tamarin	Nosauks pēc Akres (<i>Acre</i>) upes un pavalsts Brazīlijā. Nosaukts Brazīlijas bioloģes Terēzas Avilas-Piresas (<i>Teresa Cristina de Avila-Pires</i>) vārdā. Nosaukts 19. gs. angļu ceļotāja un dabaspētnieka Vedela (<i>James Weddell</i>) vārdā.
	- <i>labiatus</i>	baltlūpu tamarīns	белогубый тама́рин	White-lipped or Red-bellied moustached tamarin	Uz melnā fona labi izdalās baltais plankums no deguna līdz lūpām. Vēders ir koši zeltaini rūsgans.
	- <i>tripartitus</i>	zeltmantijas tamarīns	тама́рин с золотистой мантией	Golden-mantled Saddleback tamarin	
	- <i>illigeri</i>	sarkanmantijas tamarīns	тама́рин с красной мантией	Red-mantled tamarin	
	- <i>melanoleucus</i>	baltais tamarīns	белый тама́рин	White-mantled tamarin	

	- <i>mystax</i> <i>m. pileatus</i>	ūsainais tamarīns sarkanpaura ūsainais tamarīns	усатый тамарин красноголовый усатый тамарин	Spix's or Black-chested moustached tamarin Red-capped tamarin	Balts plankums uz deguna un ap muti, kas stiepjas tālāk uz vaigiem kā ūsas. Kažoks melns.
	- <i>pluto</i>	Lenberga tamarīns	тамарин Ленберга	Lönnberg's tamarin	Bieži uzskata par ūsainā tamarīna pasugu. Sauc arī par baltdibena tamarīnu.
	- <i>graellsii</i>	Napo upes tamarīns	рионапский тамарин	Rio Napo tamarin	Nosaukts pēc Napo (<i>Napo</i>) upes Ekvadorā.
	- <i>martinsi</i>	Martinsa tamarīns	тамарин Мартинса	Martins's tamarin	Nosaukts Brazīlijas zooloģa Martinsa (<i>Dante Luiz Martins Teixeira</i>) vārdā.
	- <i>imperator</i>	imperatora tamarīns	императорский тамарин	Emperor tamarin	Garas baltas ūsas padara pērtiķi līdzīgu imperatoram Vilhelmam.
	- <i>geoffroyi</i>	Žofruā cekulainais tamarīns	хохлатый тамарин Жоффруа	Rufous-naped or Geoffroy's tamarin	Nosaukts franču dabaspētnieka Etjēna Žofruā (<i>Étienne Geoffroy Saint-Hilaire</i>) vārdā. Īso balto matu cekuls uz kakla pāriet sarkanajā.
	- <i>bicolor</i>	divkrāsainais tamarīns	пестрый тамарин	Brazilian bare-faced tamarin	Kakls, krūšu daļa un priekšējās ekstremitātes ir baltas, pārējais ķermenis – rūsgani brūns.
	- <i>oedipus</i>	Edipa cekulainais tamarīns	Эдипов хохлатый тамарин	Cotton-top tamarin	Nosaukts Tēbu valdnieka Edipa vārdā (no sengrieķu mitoloģijas). <i>Pinče</i> - vietējais nosaukums. Raksturīgākā pazīme – no pieres līdz kaklam stiepjas balts matu cekuls kā nelielas krēpes, kas izdalās uz pārējā spmatojuma tumšā fona.
	- <i>leucopus</i>	baltkāju cekulainais tamarīns	белоногий тамарин	White-footed tamarin	

sekcija	Catarrhina	Šaurdeguna jeb Vecās Pasaules pērtiķi un cilvēks	Узконосые обезьяны или Обезьяны Старого Света	Old World or Thin-nosed simian primates	Samērā šaurs deguns, tāpēc attālums starp acīm ir neliels. Apvieno visus pērtiķus, kas dzīvo Āzijā, Āfrikā un Eiropā.
virsdzimta	Cercopithecoidea	Zemākie šaurdeguna pērtiķi jeb Mērkaķi	Низшие узконосые обезьяны	Cercopithecoidea	Mērkaķu virsdzimta apvieno Vecās Pasaules pērtiķus, izņemot gibonus, cilvēkpērtiķus un cilvēku.
dzimta	Cercopithecidae	Mērkaķi	Мартышковые	Cercopithecidae	Mērkaķu dzimtā ir 2 apakšdzimtas. Mazi un vidēji lieli pērtiķi, priekšējās ekstremitātes vienāda garuma ar pakalējām vai īsākas, pēda garāka nekā plauksta. Tēviņi vienmēr lielāki par mātītēm.
apakšdz.	Cercopithecinae	Mērkaķi	Мартышковые	Old World monkeys	Mērkaķu apakšdzimtas pārstāvjiem plauksta īkšķis labi attīstīts un ir atstatu no citiem pirkstiem. Raksturīgas divas anatomiskas pazīmes – sēžas tulznas un vaigu maisiņi.
ģints	<i>Macaca</i>	Макаки	Макаки	Macaques	Izņemot vienu sugu, visi ir Āzijas pārstāvji. Vidēja lieluma (40-75 cm), ar masīvu ķermeņa uzbūvi. Īsas vai ļoti īsas astes. Bieži uzturas uz zemes.
sugas	- <i>sylvanus</i>	berberu makaks jeb magots	макак магот (варварийская обезьяна)	Magot or Barbary ape	Vienīgā primātu suga, kas dzīvo Eiropā pie Gibraltāra šauruma, un vienīgā makaku suga ārpus Āzijas.

	- <i>arctoides</i> = <i>speciosa</i>	lāču makaks	бурый (медвежий) макак	Bear or Stump-tailed macaque	Abi nosaukumi latīņu valodā ir sinonīmi. Viens no lielākajiem makakiem, ar ļoti īsu asti. Pieaugušajiem dzīvniekiem kažoks ir vienmērīgi brūnā krāsā, bet mazuļi piedzimst ļoti gaiši, gandrīz balti. Barībā bieži izmanto gaļu – medī putnus, sīkos zīdītājus, rāpuļus, moluskus.
	- <i>fuscata</i> <i>f. yakui</i>	Japānas jeb sniega makaks Jakušimas sniega makaks	японский снежный макак якушимский снежный макак	Japanese snow macaque Yakushima Island macaque	Pēc izskata līdzīgs lāču makakam, bet kažoks ir pelēcīgāks un smalkāks, aste nedaudz garāka, sarkanā seja nav tik kaila, apmatojums ir uz vaigiem, deniņiem, ap acīm. Mazuļi ir dzeltenbrūni. Dzīvo tikai Japānā un tur tā ir vienīgā primātu suga. Vistālāk uz ziemeļiem sastopamie primāti, nebaidās ne no sniega, ne no sala. Šie pērtiķi iemanījās pirms ēšanas barību nomazgāt jūrā. Nosaukums - pēc Jakušimas salas Japānā.
	- <i>assamensis</i>	Asamas makaks	ассамский макак	Assamese macaque	Nosaukts pēc Asamas provinces Indijā.
	- <i>brunnescens</i>	Munas un Butungas makaks	муна-батунгский макак	Muna-Butung macaque	Nosaukts pēc divām salām Indonēzijā - Munas (<i>Muna</i>) un Butungas (<i>Butung=Buton</i>), kur sastopama šī suga..

	- <i>mulatta</i>	rēzus makaks	макак резус	Rhesus macaque	Savu “nezinātnisko” nosaukumu saņēmis tāpēc, ka ļoti daudz ticis izmantots eksperimentos medicīnā un fizioloģijā. Šīs sugas asinīs atklāja rēzus faktoru. Viena no agresīvākajām sugām.
	<i>m. tcheliensis</i>	Ķīnas rēzus makaks	китайский макак	China macaque	
	- <i>fascicularis</i>	krabjēdājamakaks jeb garastes makaks	длиннохвостый макак или макак крабод	Crab-eating macaque	Vienīgā makaku suga ar garu asti, kurai ir pat nelielas tvērējspējas. Kažoka krāsa – pelēka, nedaudz zaļgani brūna, ar baltām ūsām un vaigubārdu. Barībā bieži lieto krabjus, tos nogalinot ar akmeni, bet citu barību, pirms ielikt mutē, notīra ar lapām vai pat ar papīru.
	- <i>silenus</i>	lauvu makaks	львинохвостый макак	Liontail macaque	Garš krēpjveida apmatojums, gaiša bārda un gari mati gar seju.
	- <i>nemestrina</i> <i>n. leonina</i>	cūkastes makaks jeb lapunders ziemeļu cūkastes makaks	свинохвостый макак или лапундер северный свинохвостый макак	Pig-tailed macaque Northern pigtailed macaque	Aste savijusies kā sivēnam.
	- <i>sinica</i> <i>s. opisthomelas</i>	cepurainais makaks Šrilankas cepurainais makaks	цейлонский [китайский] макак шри-ланкский макак боннет	Toque monkey Sri Lanka monkey	Izteikta zīdaiņa ”cepurīte”, mati krīt uz visām pusēm.
	- <i>cyclopis</i>	Taivānas makaks	тайваньский макак	Formosan Rock-macaque	

	- <i>hecki</i>	Heka makaks	макак Гека	Heck's macaque	Nosaukts Berlīnes zoodārza direktora Dr. Ludviga Heka (<i>Ludwig Heck</i>) vārdā. Sastopams Indonēzijas Sulavesi salas centrālajā daļā, parasti kopā ar Togianas makaku.
	- <i>nigra(niger)</i>	melnsais sekstainais jeb Celebesas makaks	целебесский хохлатый макак	Black crested/Celebes macaque	Agrāk šo sugu sauca par cekulpaviānu, jo izstieptā seja rada līdzību ar paviānu. Pēc morfoloģiskajām pazīmēm ieņem vietu starp makakiem un paviāniem. Nosaukts pēc Celebesas (Sulavesi) salas.
	- <i>nigrescens</i>	tumšais jeb Gorontalo makaks	горонталский макак	Black ape or Gorontalo macaque	Nosaukts pēc Gorontalo provinces Sulavesi salā Indonēzijā.
	- <i>ochreata</i>	pelēkkāju makaks	обутый макак	Ochre or Booted macaque	Visas četras ekstremitātes ir pelēkas, bet ķermenis – dzeltenīgi brūns.
	- <i>pagensis</i>	Pagai makaks	пагайский макак	Mentawai macaque	Nosaukts pēc Pagai salas Mentavaju salu arhipelāgā Indonēzijā.
	- <i>maura</i>	mauru makaks	черный макак мавр	Moor macaque	Pēc molekulārās bioloģijas datiem – radniecīgs rēzus makakam. Ārēji atšķiras ar apspalvojuma tumšo krāsu.
	- <i>radiata</i>	Indijas cepurainais makaks	индийский макак боннет	Bonnet macaque	Matu cekuls uz galvas izskatās pēc plakanas cepurītes.
	- <i>thibetana</i>	Tībetas makaks	тибетский макак	Tibetan stump-tailed or Pere David's macaque	
	- <i>tonkeana</i>	Togianas makaks	Тонкеанский макак	Tonkean macaque	Ļoti tumšs, gandrīz melns. Sastopams Sulavesi un Togianas (<i>Togian</i>) salā Indonēzijā.

ģints	<i>Papio</i>	Paviāni	Павианы	Baboons	Izteptās sejas dēļ tos sauc arī par suņgalvas pērtiķiem. Lielākie un gudrākie no zemākajiem pērtiķiem. Krasi izteikts dzimumu dimorfisms: pieaugušie tēviņi ir gandrīz divas reizes lielāki nekā mātītes un daudz agresīvāki. Kokos nekāpj.
sugas	- <i>ursinus</i>	lāču paviāns jeb čakma	медвежий павиан или чакма	Chakma baboon	Viens no tumšākajiem paviāniem: tumša seja, tumši brūnas vai melnas ekstremitātes, ķermeņa sānus klāj gara melna zīdaina vilna.
	- <i>cynocephalus</i>	dzeltenais paviāns jeb babuīns	желтый павиан или бабуин	Yellow baboon	Viens no gaišākajiem pārstāvjiem.
	- <i>anubis</i>	olīvzaļais paviāns jeb anubiss	павиан анубис	Anubis or Olive baboon	Nosaukts senēģiptiešu dieva Anubisa vārdā. Lielākais paviāns, ar biezu zaļganu kažoku.
	- <i>papio</i>	Gvinejas paviāns	гвинейский павиан или сфинкс	Guinea or Western baboon	Gara sarkanīga vilna, tēviņiem neliela mantija.
	- <i>hamadryas</i>	mantijas paviāns jeb hamadrils	плащеносный павиан или павиан гамадрил	Savanna or Hamadryas baboon	Senie ēģiptieši šo pērtiķi uzskatīja par svētu dzīvnieku. Pieaugušajiem tēviņiem ir ļoti kuplas sudrabainas krēpes.
ģints	<i>Mandrillus</i>	Mandrili	Мандриллы	Mandrills	

sugas	- <i>spinx</i>	mandrils	мандрилл	Mandrill	Tēviņiem ir ļoti lielas galvas ar vaigu tulznām, kas rotātas košām krāsainām svītrām, lielām gaļīgām sarkanām nāsīm, garām ūsām un košu, dzeltenīgi oranžu bārdiņu. Ausis gandrīz nav manāmas kuplajā galvas apmatojumā. Sēžas tulznas ir skaisti violetas, āda zem astes – tumši sarkanīgi violeta. Citu tik košu pērtiķu nav. Ļoti agresīvi. Ļoti izteikts dzimumu dimorfisms.
	- <i>leucophaeus</i> <i>l. poensis</i>	drils Bioko drils	дрилл поэнский дрилл	Mainland Drill Bioko drill	Mazāki un nav tik koši kā mandrili. Kažoks ir olīvzaļš, purns un ausis – melnas, bārda un vaigu apmatojums – balts. Bioko – sala un province Ekvatoriālajā Gvinejā. Agrāk šo sugu sauca atklājēja portugāļa Fernando Po vārdā.
ģints	<i>Theropithecus</i>	Geladas	Гелады или Джелады	Gelada baboons	Radniecīgas paviāniem, dzīvo Etiopijas kalnainajos rajonos, tikai lielākā augstumā nekā paviāni. Vienīgie pērtiķi, kam uz krūtīm ir hormonālais plankums bez apmatojuma, kas pārošanās laikā kļūst koši sarkans.

sugas	- <i>gelada</i>	gelada	геллада	Gelada baboon	Lieli pērtiķi – līdz 75 cm (mātītes mazākas), ar garu asti, kas nobeidzas ar tumšu otiņu. Ieapaļas galvas ar izstieptu, bet daudz īsāku nekā paviāniem purnu. Vaigi ieliekti, deguns uzrauts uz augšu, nāsis atveras uz augšu un nedaudz sānos.
ģints	<i>Lophocebus</i>	Cekulmangabeji	Хохлатые мангобей	Crested mangabey	Ļoti līdzīgi mangabejiem, bet uz galvas ir dažādi matu rotājumi.
suga	- <i>albigena</i>	baltcekula mangabejs	гривастый или серощекий мангабей	White-cheeked mangabey	Pelēcīgas krāsas vaigubārda aizsedz ausis, vaigi pelēcīgi. Ķermenis tumši brūns. Cekuls balts vai gaišas krēmkrāsas.
	<i>a. johnstoni</i>	Džonstona baltcekula mangabejs	гривастый мангобей Джонстона	Johnston's white-cheeked mangabey	A. Brēms nosauca šo sugu angļu-īru fiziķa Džona Džонстона Stonija (<i>George Johnstone Stoney</i>) vārdā.
	- <i>aterrimus</i>	melncekula mangabejs	черный мангабей	Black mangabey	Tumšākais mangabejs, ar garāku bārdu un izteiktu matu seksti.

ģints	<i>Cercocebus</i>	Mangabeji	Мангобей	White-eyelid mangabeys	Ģintī apvienotas mērkaķu, makaku un pat paviānu anatomiskās pazīmes. Vidēja lieluma (44-58 cm), ar garu asti, nedaudz izstieptu seju un nelieliem uzacu valnīšiem. Lielas sēžas tulzņas, īpaši mātītēm meklēšanās laikā.
sugas	- <i>torquatus</i> <i>t. atys</i>	apkakles mangabejs dūmakainais apkakles mangabejs	беловоротничковый мангобей дымчатый мангобей	White-collared mangabey Sooty mangabey	Tumši pelēks vai pelēcīgi brūns, ar gaišāku vēderu. Uz galvas var būt olīvkrašas, tumši brūns vai sarkanīgi brūns plankums ar melnu vai šauru, baltu josliņu. Aizmugurē tā pāriet skausta plankumā un turpinās līdz astei kā melna līnija. Vienīgais mangabejs ar krēpēm, kas atgādina paviānu mantiju.
	- <i>galeritus</i> <i>g. sanjei</i>	Tanas mangabejs Sandžes Tanas mangabejs	танский или речной мангобей мангабей Санье	Tana River mangabey Sanje mangabey	Sekstes veida cekuls ir lielāks nekā melnajam mangabejam. Kažoks ir tumši pelēcīgi brūns ar dzeltenīgi zeltainiem plankumiem vai zeltaini brūns ar melniem plankumiem. Sastopams pie Tanas upes Kenijā. Nosaukts pēc Tanas upes Sandže (<i>Sanje</i>) ūdenskrituma.
	- <i>agilis</i>	žiglais mangabejs	проворный мангобей	Agile mangabey	Ātrākais, kustīgākais mangabejs. Bieži tiek uzskatīts par Tanas mangabeja pasugu.

ģints	<i>Cercopithecus</i>	Mērkaķi	Мартышки	Guenons	Lielākā ģints primātu kārtā. Dažādās klasifikācijās sugu skaits variē no 20 līdz 23 un pat vairāk. Vecās Pasaules sīkākie un primitīvākie pērtiķi. Ir vaigu maisi, biezs apmatojums, gara aste. Sastopami visā Āfrikā. Pārsvārā mīt mežos, bet ļoti bieži arī cilvēku tuvumā.
sugas	- <i>mona</i>	monas mērkaķis	мартышка мона	Mona monkey	Kažoks raibs, pie astes saknes izdalās balts plankums. Tumša svītra stiepjas no acīm līdz ausīm. Arī rokas ir tumšas.
	- <i>pogonias</i>	sekulainais mērkaķis	чубатая или хохлатая мартышка	Crowned monkey	No ārējiem acu kaktiņiem stiepjas 2 melnas svītras, kas uz pieres virs acīm veido lokus. Sastopams Kamerūnā un Fernando Po salā, ko atklāja portugālis Fernando Po.

	- <i>mitis</i>	diadēmas mērkaķis	голубая или коронованная мартышка	Diademed or Blue or Samango monkey	Mati uz galvas sacēlušies stāvus kā kronis. Kažoka krāsa ir no tumši pelēcīgi brūnas līdz zilgani pelēkai, bet uz muguras tā daļēji var būt sarkanīgi brūna vai zaļos toņos. Raksturīgas svītras uz pieres virs acīm. Uzturas ūdenstilpņu tuvumā.
	<i>m. kandti</i>	zeltainais diadēmas mērkaķis	золотистая мартышка	Golden guenon	
	<i>m. kolbi</i>	Kolba diadēmas mērkaķis	голубая мартышка Колба	Kolbi blue monkey or Kolb's white- collared monkey	Nosaukts angļu pētnieka Kolba (<i>Kolb</i>) vārdā. Sastopams Kenijas kalnu rajonos.
	<i>m. maesi</i>	Meisijas diadēmas mērkaķis	голубая мартышка Мейси	Lake Ki blue monkey	Iespējams, nosaukts Francijā populārā meitenes vārdā <i>Maesi</i> . Sastopams Kivu ezera tuvumā, kas ir viens no lielākiem Āfrikas ezeriem, atrodas starp Kongo un Ruandu.
	- <i>l'hoesti</i>	bārdainais mērkaķis	бородатая мартышка	L'Hoest's monkey	Blīvā baltā vai pelēcīgi baltā bārda kontrastē ar tumši pelēko vai gandrīz melno kažoku.
	- <i>diana</i>	Diānas mērkaķis	мартышка диана	Diana monkey	Nosaukts dievietes Diānas vārdā. No kakla uz krūtīm stiepjās liels balts trīsstūris, mugura sarkanīgi brūna, kājas no iekšpuses oranžas, seja melna ar baltiem vaigiem un bārdu. Plata balta svītra uz pieres. Mīt lietus mežos Āfrikas rietumos.
	<i>d. roloday</i>	garbārdainais Diānas mērkaķis	мартышка диана роловейская	Roloday monkey	Gaišākā ķermeņa krāsa. Gara gaiša bārda. Mīt mežos Ganas un Kotdivuāras austrumos.

	- <i>neglectus</i>	Brazā mērkaķis	мартышка Бразза	De Brazza's monkey	Oranžs kronis apkārt pierēi, balts deguns un mutes zona, galva - gaiši brūngani pelēcīga, mugura zaļgana. Nosaukts pētnieka Pjēra Brazā (<i>Pierre Savorgnan de Brazza</i>) vārdā, kas pēc izcelsmes ir itālis, bet strādājis Francijā. Kongo pilsēta Brazavila ir nosaukta viņa vārdā.
	- <i>petaurista</i>	mazais baltdeguna mērkaķis	малая белоносая мартышка	Lesser white-nosed guenon	Ķermeņa garums - līdz 45 cm, aste – 60 cm. Kažoka krāsa - no pelēcīgi brūnas līdz olīvzaļai, gar ķermeņa sāniem virzienā uz vēderu tā kļūst gaišāka, ekstremitātes gandrīz baltas. Tumša seja ar baltu plankumu ap degunu.
	- <i>nictitans</i>	lielais baltdeguna mērkaķis	большая белоносая мартышка	Greater white-nosed guenon	Vidēja lieluma pērtiķis – 50-65 cm ar ļoti garu asti. Ap degunu ir ovāls plankums, ļoti gaišs, bieži pat balts. Parasti kažoks ir ļoti tumšs, bet uz muguras tas laistās no dzeltenīga līdz olīvzaļam.
	<i>n. martini</i>	Martina baltdeguna mērkaķis	белоносая мартышка Мартина	Putty-nosed guenon	Iespējams, nosaukts angļu zoologa Roberta Martina (<i>Robert C. Martin</i>) vārdā.
	- <i>erythrogaster</i>	sarkanvēdera mērkaķis	краснобрюхая мартышка	Red-bellied guenon	Ļoti līdzīgs baltdeguna mērkaķim, bet ar koši rudu vēderu un vēl garāku asti.
	<i>e. pococki</i>	Nigērijas sarkanvēdera mērkaķis	нигерийская краснобрюхая мартышка	Nigerian Red-bellied guenon	

	- <i>cephus</i> <i>c. ngottoensis</i>	ūsainais mērkaķis Ngoto ūsainais mērkaķis	усатая мартышка нготосская мартышка	Moustached guenon Ngotto guenon	Seja gaiši zila, ap degunu un muti – sarkanīga, ar zilām svītrām uz lūpām. Nosaukts pēc Ngoto (<i>Ngoto</i>) pilsētas un administratīvā rajona, kas atrodas Centrālāfrikas Republikas dienvidos.
	- <i>hamlyni</i> <i>h. kahuziensis</i>	pūčgalvas mērkaķis Kahuzi pūčgalvas mērkaķis	Гамлинова совинолицая мартышка кахузская гамлинова мартышка	Hamlyn's or Owl-faced monkey Kahuzi owl-faced Monkey	Matu gali pelēcīgi vai pelēcīgi dzelteni. Uz pieres virs acīm kā kronis izceļas dzeltenīga krēmkrāsas svītra. Deguns izskatās garš, jo pār visu degunu stiepjas gaiša svītra, kas pāriet uz augšlūpu. Galvas apmatojums kopā ar bārdu un vaigubārdu veido tādu kā kapuci, tādēļ mērkaķis izskatās masīvāks nekā ir īstenībā. Ķermenis - 50-60 cm, aste – 60 cm. Nosaukts pēc Kahuzi nacionālā parka Kongo, kur sastopama šī pasuga.
	- <i>albogularis</i>	Saiksa mērkaķis	мартышка Сикса	Sykes' monkey	Nosaukts angļu pētnieka Pola Saiksa (<i>Paul Sykes</i>) vārdā.
	- <i>ascanius</i> <i>a. schmidti</i>	rudastes mērkaķis Šmita rudastes mērkaķis	краснохвостая мартышка краснохвостая мартышка Шмидта	Redtail monkey Spot-nosed guenon	Nosaukts dāņu biologa Šmita (<i>Johannes Schmidt</i>) vārdā.

	- <i>campbelli</i>	Kempbela mērkaķis	мартышка Кэмпбелла	Campbell's monkey	Nosaukts Anglijas armijas majora, vairāku ekspedīciju vadītāja Kempbela (<i>Campbell</i>) vārdā.
	<i>c. lowei</i>	Lova mērkaķis	мартышка Лоуи	Lowe's monkey	Nosaukts Britu muzeja profesionālā kolekciju vācēja V. Lova (<i>Willoughby Lowe</i>) vārdā. Mīt mežu rajonā uz Ganas un Kotdivuāras robežas Rietumāfrikā.
	- <i>denti</i>	Denta mērkaķis	мартышка Дента	Dent's monkey	
	- <i>dryas</i>	driādu mērkaķis	дриасова мартышка	Dryas monkey	Nosaukts koku nimfu driādu vārdā.
	<i>d. solongo</i>	solongo mērkaķis	салонгойская мартышка	Zaire Diana monkey	Nosaukts pēc solongo tautu grupas Zairā. Daži uzskata, ka tā ir Diānas mērkaķa bērnišķīgā forma.
	- <i>erythrotis</i>	rudausu mērkaķis	красноухая мартышка	Red- or Russet-eared monkey	
	- <i>preussi</i>	Preisa mērkaķis	мартышка Преуса	Preuss's monkey	Nosaukums dots 1898. gadā Vācijā, iespējams, pēc uzvārda <i>Prouß</i> vai par godu Prūsijai.
	<i>p. insularis</i>	Bioko mērkaķis	биокская мартышка Прейса	Bioko Preuss's monkey	Nosaukts pēc Bioko salas un provinces Ekvatoriālajā Gvinejā.
	- <i>solatus</i>	saulastes mērkaķis	солнцехвостая мартышка	Sun-tailed monkey	Dzeltena „saulīte” ap astes sakni
	- <i>talapoin</i>	pundurmērkaķis jeb talapoins	карликовая мартышка талапойн	Talapoin monkey	Sinonīms - <i>Miopithecus talapoin</i>
	- <i>wolfi</i>	Volfa mērkaķis	мартышка мона Вольфа	Wolf's monkey	

	- <i>sclateri</i>	Skleitera mērkāķis	мартышка Склейтера	Sclater's monkey	Sastopams Nigērijā Nigēras upes krastos un deltā, atklāts tikai 1988. g. Nosaukts amerikāņu zoologa Fīlipa Skleitera (<i>Philip Lutley Sclater</i>) vārdā.
ģints	<i>Miopithecus</i>	Pundurmērkāķi	Миопитеки	Talapoin	Bieži šis ģints sugas pievieno mērkāķu ģintij. Ķermeņa garums ir tikai 35-37 cm, astes – 36-38 cm. Nedaudz atgādina Amerikas saimiru.
sugas	- <i>talapoin</i>	pundurmērkāķis jeb talapoins	карликовая мартышка талапойн	Southern talapoin	Zaļganā kažoka krāsa uz vēdera pāriet gaišākā, bet vaigubārda – balta vai dzeltena. Ap lielajām acīm gaiši oranži plankumi, astes gals – melns. Gudrākais mērkāķis. Bagāta mīmika, žesti, pozas, daudzveidīga vokalizācija. Sinonīms – <i>Cercopithecus talapoin</i>
	- <i>ougouensis</i>	Gabonas pundurmērkāķis	габонский талапойн		

ģints	<i>Chlorocebus</i>	Zaļie mērkaķi	Зеленые мартышки	Vervet monkeys	Vairākās citās sistemātikās nav izdalīta ģints <i>Chlorocebus</i> , bet šīs sugas ierindotas ģintī <i>Cercopithecus</i> . Atšķirībā no pārējām mērkaķu sugām, katrā zaļo mērkaķu grupā ir vairāki tēviņi. Par zaļiem šos mērkaķus sauc tāpēc, ka viņu kažoks ir izteikti zaļgans ar pelēcīgu vēderu, bet uz galvas koši zaļa “cepurīte”. Ekstremitātes bieži ir tumšākas, seja var būt gan diezgan tumša, gan gaiša, gan brūna.
sugas	- <i>aethiops</i> <i>a.djiamdjamensis</i> <i>a.helvenscens</i> <i>a.rufoviridis</i>	Zaļais jeb Etiopijas mērkaķis sudrabaini zaļais mērkaķis Helvēcija zaļais mērkaķis tumšais Etiopijas mērkaķis	зеленая мартышка гривет или эфиопская мартышка серебряная или горно-бейльская мартышка мартышка Гельвеция черная верветка	Vervet or Grivet monkey Djiamdjama monkey Black vervet	Tumšākais no zaļajiem mērkaķiem. Sastopams Ugandas rietumos. Nosaukts filozofa Kloda Adriāna Helvēcija (<i>Claude Adriene Helvetius</i>) vārdā.
	- <i>pygerythrus</i> <i>p. cynosurus</i>	sarkandibena mērkaķis Angolas sarkandibena mērkaķis	верветка или краснозадая мартышка ангольская краснозадая мартышка	Red-rumped monkey Angolan red-rumped monkey	
	- <i>sabaeus</i>	baltkrūšu mērkaķis	зеленая мартышка или гриветка	Green monkey	Apmatojumu ap seju un uz krūtīm diezgan kupls un gaišs.
	- <i>tantalus</i>	savannas zaļais mērkaķis	танталусская мартышка	Savanna vervet	Ķermena apmatojums īss, garāki mati ir tikai virs pieres un ap ausīm kā vainags.
ģints	<i>Allenopithecus</i>	Alena mērkaķi	Аленовы мартышки	Allenopithecus	Nosaukts pēc Alena purva Kongo upes baseinā.

sugas	- <i>nigroviridis</i>	Alena mērkaķis	Алленова мартышка	Allen's swamp monkey	Kažoks gandrīz pilnīgi melns ar dzeltenām svītrām, balta vēdera daļa un kakls līdz apakšžoklim. Sēžas tulznas ir diezgan lielas. Ekstremitātes ir īsākas nekā mēdz būt mērkaķiem.
ģints	<i>Erythrocebus</i>	Huzārpērtiķi	Красные мартышки (патас, гусары)	Patas monkeys	Radniecīgi mērkaķiem, tomēr pastāv vairākas bioķīmiskas, ģenētiskas, anatomiskas un ekoloģiskas atšķirības. Briesmu gadījumos pārvietojas ļoti ātri.
sugas	- <i>patas</i>	huzārpērtiķis	красная мартышка или мартышка-гусар, или патас	Patas monkey	Ķermenis - 58-75 cm, ar tikpat garu asti. Lieli ilkņi, galvaskausa paura daļa izstiepta. Kažoks sarkanīgi ruds, vēders baltāks. Ūsas un vaigu matu pušķi ļoti gaiši, bet virs acīm – melna svītra līdz ausīm.
	<i>p. pyrrhonotus</i>	ugunīgais huzārpērtiķis	огненная патас или огненно-красная мартышка	Nisnas Patas monkey	
apakšdzimta	Colobinae	Kolobi jeb lapēdājpērtiķi	Колобусовые	Leaf monkeys	Kolobu apakšdzimtas pārstāvjiem nav attīstīts īkšķis (grieķu val. <i>colobus</i> – sakropļots). Apakšdzimta apvieno Āfrikas kolobus, Āzijas langurus un gardeguna pērtiķus. Nav vaigu maisu. Visi ir augēdāji. Īpaši garais zarnu trakts palielina barības vielu uzsūkšanos - tas ir pielāgojums šķiedrainai barībai ar nelielu proteīnu daudzumu. Īpašas baktērijas un enzīmi palīdz izmantot augu šķiedrvielas.

ģints	<i>Presbytis</i>	Languri	Лангуры	Crested leaf monkeys	Hindi valodā <i>lungoor</i> nozīmē “garastes”. Vidēja lieluma slaidi pērtiķi ar garām ekstremitātēm. Rokas ir īsākas nekā kājas, ar maziem īkšķiem, pēdas izstieptas. Sejas, plaukostas un pēdas tumšā krāsā, bieži bez apmatojuma. Galva ieapaļa, seja diezgan plata, ar samēra plakanu degunu. Vaigu maisu nav, bet ir kakla maiss skaņu pastiprināšanai.
sugas	- <i>frontata</i>	baltpieres langurs	белолобый лангур	White-fronted leaf monkeys	Vietējais nosaukums – <i>lutong</i> . Tumši pelēcīgi brūnā mugura kontrastē ar balto kažoku no zoda līdz astei, kājas ir melnas. No diviem baltiem matu kušķiem ar vertikālām melnām svītrām virs pieres veidojas stingri cekuli, kas kontrastē ar tumši pelēko vai melno seju. Kailā āda uz pieres ļoti gaiša.
	- <i>fredericae</i>	Javas langurs	лангур Фредерика или темный яванский лангур	Javan Fuscous langur	
	- <i>comata</i>	Zunda langurs	яванский лангур	Sunda or Banded leaf monkeys	
	- <i>hosei</i> <i>h. canicrus</i>	pelēkais langurs Millera pelēkais langurs	Серый лангур серый лангур Миллера	Grizzled leaf monkeys Miller’s grizzled langur	Sastopami Indonēzijas salās, galvenokārt, Kalimantanā (Borneo).
	- <i>melalophus</i> <i>m. femoralis</i>	melncekula jeb Sumatras langurs svītrainais melncekula langurs	чернохохлый или суматранский лангур полосатый чернохохлый лангур	Mitered leaf monkeys Raffles’ banded langur	Melni vai sarkanīgi brūni ar tumša svītru ir tikai pār muguru. Mazuļi – balti. Galvu rotā cekuls.

	- <i>potenzani</i>	Mentavai salu langurs	ментавайский лангур	Mentawai Island leaf monkeys	Nosaukts pēc Mentavai salas (<i>Mentawai</i>) Indonēzijā.
	- <i>rubicunda</i>	kastaņbrūnais langurs	красный лангур	Maroon leaf monkeys or Red leaf monkey	Pieaugušiem dzīvniekiem krāsa variē no sarkanīgi brūnas līdz izteikti sarkanai ar baltu nokrāsu.. Seja ir tumši pelēka, no galvas krīt garas krēpes. Mazuļi piedzimst balti
	- <i>senex (vetulus)</i>	purpursejas jeb baltbārdas langurs	пурпурнолицый лангур	Purple-faced leaf monkeys	Vietējais nosaukums - <i>wandhura</i> . Kažoks melns vai pelēks, vaigu krāsa variē no sudrabaini pelēkas līdz tumši brūnai un pat pelēcīgi melnai. Uz galvas tumši brūnu matu "cepurīte". Plata balta bārda kontrastē ar tumšo seju. Bieži tiek iekļauti <i>Trachypithecus</i> ģintī.
	- <i>thomasi</i>	Tomasa jeb melnais langurs	лангур Томаса	Ebony leaf monkeys	
ģints	<i>Trachypithecus</i>	Cekullanguri	Хохлатые лангуры	Dusky leaf monkeys	Kopēja pazīme ir matu cekuls uz galvas.
sugas	- <i>cristatus</i>	sudrabainais cekullangurs	серебристый лангур	Silvered leaf monkey	Iespējams, ka <i>cristatus</i> un <i>villosus</i> ir sinonīmi. Sudrabaini mati ieskauj seju. Kažoka krāsa mainās no pelēkas līdz tumši brūnai. Matu galos parādās sudrabains tonis. Ap seju - sudrabaina vaigubārda.
	- <i>pileatus</i>	cepurainais cekullangurs	хохлатый лангур	Capped leaf monkey	No visām sugām vislabāk izteiktais cekuls, kas veido labi pamanāmu cepurīti.

	- <i>phayrei</i>	Fēra cekullangurs	Лангур Фейра	Phayre's leaf monkey	Ap acīm – balti vai miesas krāsas riņķi. Nosaukts angļu virsnieka Indijā Artūra Fēra (<i>Arthur Purves Phayre</i>) vārdā.
	- <i>obscurus</i>	brīļainais cekullangurs	дымчатый или очковый лангур	Dusky leaf monkey	Uz zilganās sejas ap acīm un muti ir balti plankumi, kas veido ļoti īpatnēju sejas zīmējumu - masku.
	- <i>francoisi</i> <i>f. delacouri</i> <i>f. leucocephalus</i> <i>f. policephalus</i>	Fransuā cekullangurs baltdibena Fransuā cekullangurs baltgalvas Fransuā cekullangurs Tonkinas Fransuā cekullangurs	Лангур Франсуа лангур Франсуа белозадый лангур Франсуа белоголовый лангур Франсуа тонкинский	Francois's monkey White-rumped black langur White-headed black langur Tonkin hooded black langur	Melns, uz pieres vai galvas - no gaiši zeltaini līdz dzeltenī plankumi, kas variē pēc lieluma un formas. Nosaukums pēc franču vārda Fransuā (<i>Francois</i>). Balta galva, pleci un pēdas. Cekuls kā 2 kumšņi. Baltas svītras no mutes kaktiņiem līdz ausīm.
	- <i>johnii</i>	Nilgiri cekullangurs	нилгирийский лангур	Nilgiri langur	Piedzimst melns. Augot parādās gari, brūni mati uz galvas, un vaigubārda no gaišākiem matiem ap visu galvu kā vainadziņš. Pie astes veidojas pelēki plankumi. Nosaukts pēc Nilgiri kalna Indijā.
	- <i>auratus</i>	Javas cekullangurs	яванский лангур	Ebony leaf monkey or Javan langur	
	- <i>geei</i>	zeltainais cekullangurs	золотистый лангур	Golden leaf monkey	
	- <i>laotum</i>	Laotas cekullangurs	лаотийский лангур	White-browed black langur	Laota – pilsēta un reģions Laosā.
	- <i>villosus</i>	sudrabainais cekullangurs	серебристый лангур	Silver langur	Iespējams, ka <i>cristatus</i> un <i>villosus</i> ir sinonīmi.

ģints	<i>Semnopithecus</i>	Svētie languri	Святые лангуры или Гульманы или Серые лангуры	Sacred langur	Par svētiem tiek uzskatīti tāpēc, ka bieži uzturas tempļos. Senās Indijas rakstos pērtiķu dievs Hanumans langura izskatā bija gudrības mācītājs un lauku dzīves aizbildnis.
suga	- <i>entellus</i> <i>e. thersites</i>	svētais langurs jeb hanumans dienvidu svētais langurs	Лангур хануман (гульман) или североравнинный серый лангур южный серый лангур	Hanuman or Entellus monkey Soythern gray langur	Visizplatītākā languru suga. Ķermeņa garums – 45-60 cm, astes – līdz 70 cm. Gandrīz viss ķermenis ir dzeltenīgi pelēks, bet rokas – melnas. No uzacu izciļņiem gari mati aug uz priekšu.
ģints	<i>Pygathrix</i>	Slaidlanguri	Тонкотелы	Douc langurs	Smalkas, slaidas uzbūves pērtiķi
sugas	- <i>nemaeus</i> <i>n. cinerea</i> <i>n. nigripes</i>	Nemejas slaidlangurs pelēkkāju Nemejas slaidlangurs melnkāju Nemejas slaidlangurs	немейский тонкотел серобедрый немейский тонкотел чернобедрый немейский тонкотел	Douc langur Gray-shanked douc langur Black-shanked douc langur	Iespējams, nosaukums dots pēc mitoloģijas personāža Nemejas lauvas vārda. Daudz citu nosaukumu – apģērbtais pērtiķis, pērtiķis kleitā un pat hercogs, jo pērtiķa kažoks ir ļoti krāšņs. Muguru un krūtis klāj pelēcīgi olīvzaļa zīdaina vilna, bet kājas no ceļiem līdz pēdām ir sarkanīgas ar melniem “cimdiņiem” un “zeķītēm”, ap kaklu – sarkanas “krelles”, pie astes – balts plankums. Sejiņa gaiša, dzeltenīga vai zilgana ar baltu bārdu un vaigubārdu, uz galvas melna “cepurīte”. Sastopams Vjetnamā.

ġints	<i>Rhinopithecus</i>	Strupdegunpērtiķi jeb rinopiteki	Ринопитеки	Rhinopithecus	Līdzīgi gan slaidajiem languriem, gan gardeguna pērtiķiem, tikai ar uzrautu degunu. Spēcīgi žokļi, plata galvaskausa augšējā daļa, lieli acu dobumi, nelielas tumšas sēžas tulzņas. Parasti vilna ir diezgan gara, bieza, nedaudz sprogaina, ekstremitāšu iekšējā virsma – gaiša.
sugas	- <i>avunculus</i>	Tonkinas strupdegunpērtiķis	тонкинский тонкотел или тонкинский курносый лангур	Tonkin snub-nosed monkey	Mazākais strupdegunpērtiķis – 55-62 cm, bet ar ļoti garu asti – 143-148 cm. Pirksti gari un slaidi kā languriem. Vilna ir ļoti īsa, tumša, vēders gaišs, aste melna ar dzeltenām sprogām un baltu galu. Tēviņiem astes mati sadalīti ar celiņu. Pakausis pelnu krāsā ar melnu 'kroni', seja ir bāli zilgana, ar svītru pār degunu un augšlūpu. Sastopams Ziemeļvjetnamas tropu mežos.
	- <i>roxellanae</i>	Rokselanas strupdegunpērtiķis	Рокселланов тонкотел или ринопитек	Golden snub-nosed monkey	Nosaukts 16. gs. Otomānu impērijas sultāna Suleimana sievas Rokselanas vārdā. Tumši pelēks vai pelēcīgi brūns ar dzeltenām sprogām, vilnas garums – līdz 10 cm. Aste nedaudz īsāka nekā ķermenis, ar otiņu astes galā. Pakausītis gaiši pelēks ar nelielu tumšu kroni. Ap acīm un degunu ir apmatojums. Diezgan lieli pērtiķi – 68-76 cm, ar īsiem pirkstiem.

	- <i>bieti</i>	melns strupdegunpērtiķis	черный тонкотел	Black snub-nosed monkey	
	- <i>brelichi</i>	Breliča jeb pelēkais strupdegunpērtiķis	Брелический тонкотел	Brelich's snub-nosed monkey	Nosaukts kolekcionāra Henrija Breliča (<i>Henry Brelich</i>) vārdā. Daži uzskata par Rokselānas strupdegunpērtiķa pasugu. Vilna nedaudz īsāka, aste bez otiņas galā, pārsvarā melna.
	- <i>strykeri</i>	Straikera strupdegunpērtiķis ¹⁰	Бирманская курносая обезьяна	Strykers's rhinopithecus	<p>Jauna suga, ko atklājuši Mjanmas zinātnieki 2010. g. Pamanāmākās pazīmes ir augšup uzrauts deguns un izteiksmīgas lūpas, kuru dēļ vietējie iedzīvotāji to sauc par "mey nwoah", kas nozīmē "pērtiķis ar ačgārnu seju". Deguns ir tik ļoti uzrauts uz augšu, ka, pēc vietējo iedzīvotāju stāstiem, pērtiķi šķauda lietainā laikā, jo lietus ūdens tek degunā.</p> <p>Melns apmatojums, bet zods un ausu gali – balti. Ļoti gara aste.</p> <p>Areāls neliels - 270 km² pie Mau upes Kačinas pavalstī Mjamnas ziemeļos.</p> <p>Īpatņu skaits varētu būt ap 260 - 300, kas sugas stāvokli raksturo kā bīstami apdraudētu.</p> <p>Nosaukums – par godu Džonam Straikeram - Arcus Foundation dibinātājam un prezidentam, kas finansēja pētījumus.</p>

ģints	<i>Nasalis</i>	Gardegunpērtiķi	Носачи	Proboscis monkeys	Pieaugušajiem tēviņiem izaug garš deguns.
sugas	- <i>concolor</i>	strupastes gardegunpērtiķis	одноцветная симия	Pig-tailed langur	Zināms arī kā Pagai cūkastes pērtiķis – pēc Pagai salas nosaukuma. Astes ir īsas – ap 15 cm, ar ļoti īsu apmatojumu un otiņu astes galā. Kažoka krāsai ir 2 variācijas. Viena – tumši pelēka līdz melnai ar šauru baltu lenti uz pieres, baltām uzacīm un vaigiem. Otra – gaišāka, zeltaini dzeltena līdz brūnai ar baltu pieri un gandrīz baltām ekstremitātēm.
	- <i>larvatus</i>	Kalimantānas gardegunpērtiķis	носач обыкновенный	Proboscis monkey	Ķermeņa un astes garums ir apmēram vienāds, ap 60-75 cm. Mātītes ir gandrīz divas reizes mazākas nekā tēviņi. Kažoks nav garš, bet ir ļoti blīvs. Kailo seju ieskauj gari mati, īpaši uz zoda, kas uz kakla un pleciem veido sarkanbrūnu apkakli. Galva un mugura ir tumšāki, vēders – gaišāks. Lielas sēžas tulznas. Ekstremitātes pelēcīgi sārtā krāsā. Aste – krēmkrāsas vai balta, ļoti gaiša. Mazuļi piedzimst ar zilu seju.
ģints	<i>Procolobus</i>	Mazie kolobi	Проколобусы	Red colobus monkeys	Mazākie kolobi. Diezgan smalka, slaida uzbūve.
sugas	- <i>verus</i>	olīvzaļais mazais kolobs	зеленый (оливковый) колобус	Olive colobus	Ķermeņa garums ap 59 cm un astes – līdz 65 cm. Olīvzaļš kažoks, seja kaila vai gandrīz kaila.

ģints	<i>Piliocolobus</i>	Sarkanie kolobi	Красные колобусы	Red colobus	Apakšsugas atšķiras pēc sarkanās un melnās krāsas kombinācijas kažokā. Nedaudz lielāki par mazajiem kolobiem. Uz galvas – matu kušķīši.
sugas	- <i>pennanti</i> <i>p. epieni</i> <i>p. preussi</i> <i>p. bouvieri</i>	Penanta sarkanais kolobs Nigēras deltas sarkanais kolobs Preisa sarkanais kolobs Buvjē sarkanais kolobs	Пеннантов красный колобус красный колобус дельты Нигера красный колобус Преуса красный колобус Бувье	Pennant's red colobus Niger delta red colobus Preuss's red colobus Bouvier's red colobus	Iespējams, nosaukums dots pēc uzvārda <i>Prouß</i> vai par godu Prūsijai. Nosaukts franču entomologa Eižēna Buvjē (<i>Eugene Louis Bouvier</i>) vārdā.
	- <i>badius</i> <i>b. temmincki</i> <i>b. waldroni</i>	rietumu sarkanais kolobs Teminka rietumu sarkanais kolobs Valdronas rietumu sarkanais kolobs	западный красный колобус западный красный колобус Темминка западный красный колобус Вальдрон	Red colobus monkey Temmincki's red colobus Miss Waldron's red colobus	Nosaukts holandiešu zoologa Konrada Teminka (<i>Coenraad Jacob Temminck</i>) vārdā. Nosaukts miss Valdronas (<i>Waldron</i>) vārdā.
	- <i>gordonorum</i>	Udzungvas jeb Gordonu sarkanais kolobs	узунгвайский красный колобус	Uzungwa red colobus	Nosaukts pēc Udzungvas (<i>Udzungwa</i>) nacionālā parka Āfrikā. Otrs nosaukuma variants – vācu ceļotāju brāļu Gordonu (<i>von Gordon</i>) vārds.
	- <i>kirkii</i>	Kērka jeb Zanzibaras sarkanais kolobs	занзибарский красный колобус	Kirk's colobus	Tumšākais sarkanais kolobs, pleci un ekstremitātes gandrīz melnas, vēders bālgans, arī sejas krāsa ir bālgani sarkana. Matu kušķīšu nav. Plaukstai nav īkšķa. Nosaukts sera Džona Kērka (<i>John Kirk</i>) vārdā.

	- <i>rufomitratus</i> <i>r. tholloni</i>	Tanas sarkanais kolobs Tolona Tanas sarkanais kolobs	танский красный колобус танский красный колобус Толлона	Tana River red colobus Thollon's red colobus	Nosaukts pēc Tanas upes Āfrikā. Nosaukts franču pētnieka Tolona (<i>Thollon</i>) vārdā.
ģints	<i>Colobus</i>	Kolobi	Собственно колобусы	Colobus monkeys	
sugas	- <i>guereza</i> <i>g. caudatus</i> <i>g. kikuyuensis</i>	gvereca jeb Abesīnijas kolobs ziemeļu gvereca kikuju gvereca	гвереча северная гвереча кикуйская гвереча	Guereza or Abyssinian colobus Northern black colobus Kikuyuia black colobus	<i>Guereza</i> – vietējais Etiopijas nosaukums. Spīdīgi melns kažoks ar gariem, baltiem matiem sānos, kas plivinās gaisā kā sniegbalta mantija. Balti mati ieskauj seju, uz galvas veidojot “cepurīti”. Aste ir kupla un balta. Mazuļi piedzimst pilnīgi balti Nosaukts pēc kikuju (<i>Kikuyuia</i>) cilts Āfrikā.
	- <i>polycomos</i>	karaliskais kolobs	королевский колобус	King or Western colobus	
	- <i>angolensis</i> <i>a. ruwenzorii</i>	Angolas kolobs melnbaltais Angolas kolobs	ангольский колобус рувензорский черно-белый колобус	Angolan colobus Rwenzori black-and white colobus	Sastopams <i>Rwenzori</i> nacionālajā parkā Austrumāfrikā.
	- <i>satanas</i>	melnais kolobs	черный колобус	Black colobus	
	- <i>vellerosus</i> <i>v. dollmani</i>	lāču kolobs Dolmaņa lāču kolobs	медвежий колобус гибрид <i>vellerosus</i> / <i>polycomos</i>	Geoffroy's colobus monkey hybrid <i>vellerosus</i> / <i>polycomos</i>	(<i>vellerosus</i> / <i>polycomos</i> hibrīds)
virsdzimta	Hominoidea	Augstākie šaurdeguna pērtiķi un cilvēks jeb Hominoīdi	Гоминоиды или Высшие обезьяны и человек	Apes and Humans	Augstāko pērtiķu grupa. Apvieno gibonus, cilvēkpērtiķus un cilvēku

dzimta	Hylobatidae	Giboni	Гиббоновые	Gibbons	Angļu literatūrā tos sauc arī par maziem lielajiem pērtiķiem. Nav izteikta dzimumu dimorfisma ķermeņa izmērā, bet iespējama liela krāsu starpība, bieži dzimumi izskatās kā dažādas sugas. Krāsa mainās arī ar vecumu. Dzīvo ar vienu partneri, veido ģimenes. Ļoti slaidi, bet kuplā vilna ļauj tiem izskatīties lielākiem. Dziesmām līdzīgas skaņas, arī teritoriju iezīmē ar vokalizāciju. 90 % gadījumu pārvietojas kā brahiatori, bet laiku pa laikam pa zariem staigā uz divām kājām.
ģints	<i>Hylobates</i>	Giboni	Гиббоны	Hylobates	Laru grupa. Vietējais nosaukums - staigātāji pa zariem. 42-65 cm gari un sver 5,5-9 kg. "Dzied" katru dienu, dziesmas ir ļoti melodiskas un skaistas, mainās dienas gaitā un pat atkarībā no laika apstākļiem. Asins grupas līdzīgas cilvēkam – A, B, AB; ir arī citas līdzīgas asins īpašības.
sugas	- <i>agilis</i>	melnroku gibons	быстрый или чернорукий гиббон	Agile or Black-handed gibbon	Pieaugušie tēviņi parasti ir tumši, bet mātītes – gaišas, abiem ir gaiša svītra uz pieres. Pēdas un plaukstas ir melnas. Kustas ātrāk nekā citas gibonu sugas. Sastopami Sumatras salā.

	- <i>klossii</i>	Klosa jeb mazais gibons	Клоссов гиббон	Kloss's gibbon	Bieži iekļauts siamangu ģintī, jo pirksti ir saauguši, un starp tiem ir plēve. Reta melna vilna, melna seja un tikai mati ap seju ir baltā krāsā.
	- <i>lar</i>	baltroku gibons jeb lars	белорукий гиббон или лар	White-handed gibbon or Lar	Tumši vai gaiši brūns ar baltām pēdām un plaukstām. Tēviņi ar laiku kļūst tumšāki, gandrīz melni, bet mātītes – izbalē. Mazuļi piedzimst ļoti gaiši. Mīt Indoķīnā, Malakā, Sumatrā.
	- <i>moloch</i>	sudrabainais gibons	серебристый гиббон или МОЛОХ	Silvery or Moloch gibbon	Vietējie iedzīvotāji viņu sauc arī par <i>vauvau</i> . Krāsu nemaina visu mūžu, bet tā mainās ģeogrāfiski – no blāvi pelēkas (sudrabainas) līdz brūnai. Vīrs uzacīm ir gaiša svītra. Mīt Javas un Kalimantānas (Borneo) salā.
	- <i>muelleri</i>	Millera gibons	Мюллеров или борнейский гиббон	Mueller's or Borneo gibbon	Kažoka krāsa var mainīties no pelēkas līdz brūnai, ar gaišāku vai tumšāku vēderu un cepurīti.
	- <i>pileatus</i>	melngalvas gibons	пушистый гиббон	Pileated or Capped gibbon	Pelēks, ar baltu svītru uz pieres un pat apkārt sejai
ģints	<i>Nomascus</i>	Cekulgiboni	Номаскусы	Nomascus	Vienkrāsaino jeb cekulgibonu grupa
sugas	- <i>gabriellae</i>	dzeltenvaigu cekulgibons	желтощекий хохлатый гиббон	Yellow-cheeked crested gibbon	

	- <i>concolor</i>	baltvaigu cekulgibons	одноцветный или белощекий или западный черный хохлатый гиббон	Western black-crested gibbon	Uz galvas ir neliels cekuls, kura forma atšķiras tēviņiem un mātītēm. Tēviņi ir tumši brūni ar baltiem plankumiem ap acīm, bet mātītes ir zeltaini dzeltenas ar tumši rudiem matiņiem uz galvas. Mīt Indoķīnā un Dienvidķīnas jūrā Hainaņas (<i>Hainan</i>) salā.
	<i>c. hainanus</i>	Hainaņas baltvaigu cekulgibons	хайнанский черный хохлатый гиббон	Hainan Island black- crested gibbon	
	- <i>leucogenys</i>	ziemeļu baltvaigu cekulgibons	белощекий хохлатый гиббон	White-cheeked crested gibbon	
	- <i>nasutus</i>	austrumu melnais cekulgibons	восточный черный хохлатый гиббон	Eastern black-crested gibbon	Iespējams, <i>N. concolor</i> pasuga.

	- <i>siki</i>	dienvīdu baltvaigu cekulgibons	южный белощекий номаскус	Southern white-cheeked gibbon	
	- <i>annamensis</i>	Annamas cekulgibons ¹⁰	северный желтощекий хохлатый гиббон	northern buffed-cheeked gibbon	<p>Jauna suga. Par tās atklāšanu paziņoja zinātnieki no Vācijas Primātu centra 2010. g. septembrī. Ļoti reta suga, mīt tropu lietusmežos uz Vjetnamas, Laosas un Mjamnas (Birmas) robežas Annamas kalnos. Atklāta pēc šo primātu izdotajām raksturīgajām skaņām, bet vēlāk ar ģenētiskām analīzēm pierādīts, ka tā tiešām ir jauna suga.</p> <p>Mātītēm ir gaišs - oranžīgas smilškrāsas apmatojums, tēviņi ir melni, bet spožā saules gaismā izskatās sudrabaini. Uz krūtīm apspalvojums ir brūngans, vaigi – zeltaini oranži. Ļoti līdzīgi dzeltenvaigu cekulgibonam <i>N. gabriellae</i>.</p> <p>Nosaukums dots pēc sugas dzīves vietas – Annamas kalniem (angl. – <i>the Annamite Range</i> vai <i>the Annamese Mountains</i>).</p> <p>Sugas eksistēšana apdraudēta, jo tos medī pārtikai un ārstniecisko preparātu gatavošanai.</p>
ģints	<i>Bunopithecus</i>	Hūloki	Хулоки	Hoolocks	Kopējās pazīmes – salīdzinoši liels ķermenis un uz pieres ir balta svītra.

suga	- <i>hoolock</i> <i>h. leuconedys</i>	baltuzacu gibons jeb hūloks austrumu baltuzacu gibons jeb baltvaigu hūloks	хулок или белобровый гиббон белощекий хулок	Hoolock White-cheeked hoolock	Raksturīga krāsas maiņa ar vecumu – no pelēkas līdz brūnai, tēviņi tumšāki nekā mātītes, dažāda ādas krāsa, kā arī dažas atšķirības galvaskausā. Asamas pārstāvjiem ir baltas uzacis, bet Birmas – arī cekuls ir balts.
ģints	<i>Symphalangus</i>	Siamangi	Сиаманг	Siamangs	Lielākie dzimtā, svars var būt virs 13,5 kg, tēviņi dažreiz sasniedz 20 kg, ķermeņa garums līdz 90 cm un ļoti garas rokas. No pārējiem giboniem diezgan viegli var atšķirt ģenētiski.
suga	- <i>syndactylus</i>	siamangs	сростнопалый сиаманг	Siamang	Pēdā divi pirksti ir saauguši, starp tiem ir ādas plēvīte. Bieži ir 6, nevis 5 pirksti – polidaktilisms. Ļoti tumša, gandrīz melna gara vilna, īpaši kalnu formām. Seja kaila. Ap degunu, muti un zodu ir gaišs aplis. Sarkanbrūns ādas kakla maiss – rezonators. Tā izmērs palielinās, kad siamangs kliedz vai “dzied”. Ļoti interesanta, daudzveidīga vokalizācija, bet ne katru dienu.

dzimta	Hominidae	Cilvēkpērtiķi un cilvēks	Гоминиды	Great apes, Humans	Dzimta apvieno cilvēkpērtiķus un cilvēkus, kaut antropoloģijā termins <i>Hominīdi</i> attiecas tikai uz cilvēku un tā senčiem – grupu, kas palika pēc cilvēkpērtiķu atdalīšanās. Tāpēc bieži izdala 2 apakšdzimtas: cilvēkpērtiķu <i>Ponginae</i> un cilvēku <i>Homininae</i> .
ģints	<i>Pongo</i>	Orangutani	Орангутаны	Orangutans	Lielākie Āzijas pērtiķi un vienīgie cilvēkpērtiķu pārstāvji šajā kontinentā. Izteikts dzimumu dimorfisms. Brahiatori.
sugas	- <i>pygmaeus</i>	Borneo orangutans	орангутан борнейский	Borneo orangutan	Tēviņu svars dabā sasniedz 190 kg, bet zoodārzos – līdz 250 kg, jo nebrīvē aptaukojas. Augums – 1,4 m, bet ir dati arī par 1,58 m. Roku vēziens – līdz 3 m. Tēviņiem ir milzīgi tukli sejas izaugumi kā spilventiņi, kas ierāmē seju no augšas. Mātītes sver ap 80 kg, garums – līdz 1,15 m. Dzīvo Kalimantānas salā.
	- <i>abelii</i>	Sumatras orangutans	орангутан суматранский	Sumatra orangutan	Vieglāki slaidāki un gaišāki nekā Borneo orangutani, bet gandrīz tikpat gari. Mātītes ir daudz mazākas – 33-45 kg. Apmatojums ir diezgan rets, bet mati ļoti gari – līdz 40 cm, īpaši uz pleciem. Krāsa variē no sarkanīgi rudas līdz sarkanīgi brūnai. Mīt Sumatras salas ziemeļos.

ģints	<i>Gorilla</i>	Gorillas	Горилла	Gorillas	Lielākie mūsdienu pērtiķi. Kautrīgi, miermīlīgi veģetārieši, dzīvo ģimeņu grupās.
sugas	- <i>gorilla</i> <i>g.gorilla</i> <i>g. diehli</i>	rietumu gorilla rietumu piekrastes gorilla Krosriveras gorilla	западная горилла горилла береговая горилла долинная	Western gorilla Western Lowland Gorilla Cross River gorilla	Mazākie gorillas, ar īsu gandrīz melnu, uz galvas – brūngani rudu vilnu. Tēviņiem uz muguras – sudrabaina svītra. Seja melna, bez apmatojuma. Rokas garākas nekā kājas. Starp pirkstiem – ādas plēve Mazuļi piedzimst gandrīz balti, bet ātri kļūst tumši. Mīt mitros mežos Gabonā, Kamerūnā, Kongo, Riomuni, daļēji arī Nigērijā Agresīvākie gorillas. Sastopami tropiskos un subtropiskos mežos 200-2000 m augstumā uz Kamerūnas un Nigērijas robežas ļoti mazā teritorijā Krosriverā (<i>Cross River</i>).

	- <i>beringei</i>	austrumu gorilla	восточная горилла	Eastern gorilla	<p>Augumā lielāki, ar garāku melnu vilnu, šaurāku seju un platāku krūškurvi. Sastopamas Zairas austrumos.</p> <p>Lielākais gorilla, ar garāku rumpi, īsākām rokām un garākām pēdām. Galvaskausa sekste izskatās lielāka, jo tai ir kupls apmatojums. Ļoti plata seja ar lieliem žokļiem. Ļoti bieza melna vilna. Tēviņiem - pelēka svītra par muguru. Sastopams retos mežos Ekvatoriālās Āfrikas kalnu rajonos Virungas (<i>Virunga</i>) nacionālajā parkā Kongo, Mgahingas (<i>Mgahinga</i>) nacionālajā parkā Ugandā un Vulkānu biosfēras rezervātā Ruandā.</p> <p>Sastopama Kongo upes loku zemās vietās un uz ziemeļiem no Tanganjikas ezera Zairā un Ruandā. Lielāks un tumšāks nekā rietumu goprilla. Uz milzīgajiem muskuļotajiem pleciem turas masīvā galva ar milzīgajiem žokļiem. Arī ķermenis ir ļoti muskuļots. Pieaugušie tēviņi dabā sver līdz 160- 180 kg, ir 1,8 m gari, roku pletums – 2,7-3 m, bet mātītes sver tikai ap 70 kg un nav tik muskuļotas. Zoodārzos tēviņu augums</p>
	<i>b.beringei</i>	kalnu gorilla	горная горилла	Mountain gorilla	
	<i>b.graueri</i>	austrumu zemieņu gorilla	восточная береговая горилла	Eastern Lowland gorilla	

	<i>b. n.sp.</i>	Bvindi meža gorilla	лесная горилла	Bwindi Forest gorilla	<p>svars var būt līdz 300 kg, jo nebrīvē gorillas aptaukojas tāpat kā orangutani. Ļoti masīvs krūškurvis ar apkārtmēru līdz 175 cm. Apmatojums melns, vecumā nosirmo, uz krūtīm kļūst rets, bet galvaskausa kaula sekste palielinās. B grupas asinis, 400-600 līdz 750 cm³ lielas smadzenes.</p> <p>Kalnu gorillas populācija Bvindi nacionālajā parkā (<i>Bwindi Park</i>) Ugandā. Lielākie un melnākie gorillas.</p>
ģints	<i>Pan</i>	Šimpanzes	Шимпанзе	Chimpanzees	<p>Mazākie cilvēkpērtiķi, ģenētiski cilvēkam tuvākie. 90% diētas ir veģetāra, bet tomēr vismaz vienu reizi mēnesī rīko medības. Rokas ir garākas nekā kājas.</p>

sugas	- <i>troglodytes</i>	lielais šimpanze	обыкновенный шимпанзе	Common chimpanzee	Tēviņi līdz 1,7 m gari un sver vidēji ap 45-60 kg, līdz 80 kg. Roku pletums ir ap 1,8 m. Mātītes ir mazākas – vidēji 37 kg, ar vājāk attīstītu muskulatūru. Seja gaiša, ar vasarraibumiem, uz vecumu sejas krāsa kļūst nedaudz tumšāka, plankumi lielāki. Kāju īkšķi ir lielāki nekā plaukstu. Starp kāju pirkstiem ir ādas plēvīte. Lielas ausis, ļoti līdzīgas cilvēka ausīm. Asins grupas atbilst cilvēka A un 0 asins grupai.
	<i>t. schweinfurthi</i>	austrumu lielais šimpanze	восточный шимпанзе	Eastern chimpanzee	Vilna garāka, seja bez plankumiem, uz vecumu kļūst tumšāka, it kā netīra. Dzīvo ekvatoriālajā Āfrikā Kongo-Lualabas un Luvuā upes (<i>Luvua River</i>) baseinā Viktorijas un Tanganjikas ezera rajonā tropu mežos un meža savannā.
	<i>t. verus</i>	rietumu lielais šimpanze	западный шимпанзе	Western chimpanzee	Rietumu pasuga sastopama Rietumāfrikā Sjeraleonē un līdz Nigēras upei. Seja melna, bet ar tauriņveida plankumu – uzacis un sejas lejasdaļa ir nedaudz gaišāki.
	<i>t. vellerosus</i>	Nigērijas lielais šimpanze	нигерийский шимпанзе	Nigerian chimpanzee	Sastopams Nigērijā un Kamerūnā.

	- <i>paniscus</i>	mazais šimpanze jeb bonobo	бонобо или карликовый шимпанзе	Bonobo or Dwarf chimpanzee	Nedaudz mazāks nekā lielais šimpanze. Vilna melnāka, matu kušķīši apkārt sejai, garākas rokas un kājas, ķermenis ir slaidāks. Vokalizācija pavisam citāda nekā lielajiem šimpanzēm. Mātītes ir seksuāli aktīvas gandrīz visu gadu. Asins rādītāji ir vislīdzīgākie cilvēka asinīm. Mīt mežos uz dienvidiem no Zairas upes Centrālās Āfrikas rietumos.
ģints	Homo	Cilvēki	Люди	Human	Cilvēka un šimpanzes genomi sakrīt par 98,77% pēc DNS pamatpāriem. Papildus 2,7% atšķirības ir saistītas ar DNS segmentu duplikāciju.
sugas	- <i>sapiens</i>	saprātīgais cilvēks	человек разумный	Human	Mūsdienu cilvēka smadzenes ir trīs reizes lielākas nekā cilvēkveidīgajiem pērtiķiem, kā arī proporcionāli lielas pret ķermeņa masu, tām ir bieza smadzeņu garoza. Cilvēka intelekts deva priekšrocības evolucionārām izmaiņām regulatora gēnā HAR1F, kuru nav cilvēkveidīgajiem pērtiķiem. Šis gēns ir svarīgs smadzeņu struktūras veidošanai